Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Mit Postilla litteralis von Nicolaus de Lyra, Expositiones prologorum von Guilelmus Brito, Additiones ad Postillam Nicolai de Lyra von Paulus Burgensis und Replicae contra Burgensem von Matthias Doering

Doering, Matthias

[Lyon], nach 7. Mai 1485, um 1488

Baruch propheta

urn:nbn:de:bsz:31-304045

Visual Library

Vulgata editio de qua fit mētio in ꝓlogo ſuper baruch expo
nit̃ in ꝓlogo ſup Ezech. cetera plana ſūt. Incipit poſti. fratris
nic. de lyra ſuper baruch. Capl̃m. i.

E H ṽba libri. Poſt librū thobie ſm ordinē tp̃is ſequit̃
liber baruch imediate: nā hiſtoria thobie cōtigit tp̃ibus
ezechie re
gis iuda: vt oſtē
ſuz ē ſupra i prin
cipio libri thobie
baruch autē fuit
notari⁹ hieremie
a tp̃e ioachim fi
lij ioſie vt habet̃
hiere. xxxvi. ꝛ de
ſtructa hierl̃m p
chaldeos cū hie
remia deſcēdit in
egyptū poſt inte
fectiones Godo
lie: hiere. xliij. ꝛ
poſtea ſcripſit li
brū iſtū q̃tuz ad
illā ptem cui⁹ fu
it auctor: q̃tū au
tē ad epl̃am hie
remie q̃ ponit̃ in
hoc libro: cui⁹ tñ
nō fuit auctor: ſʒ
tm̃ ſcriptor: ſcrip
ſerat ante deſtru
ctionē ciuitatis:
vt videbit̃ infra
dn̄o concedente
Igit̃ liber iſte in
duas ptes diui

Incipit p̄facio in libruʒ baruch

l Liber iſte q ba- propheꝛe
ruch noīe ꝑnotat̃ i hebreo
canone nō habet̃: ſʒ tñ in vulga
ta editiōe ſimil̄r ꝛ epl̃a hieremie.
Propter noticiā aūt legētiū hec
ſcripta ſūt: q2 multa de xp̄o nouiſ
ſimiſq3 tēpibus indicāt. Inci
pit baruch ꝓpheta. Capl̃m. j.
E[a] hec ṽba libri q̄ ſcri
c pſit baruch filius nerie
filij maaſie filij ſedechie
filij ſedei: filij helchie: in[b] babylo
nia in[c] āno q̄nto: et[d] i ſeptima die
mēſis: in[e] tp̃e q̄ ceperunt chaldei
hierlm̄: ꝛ ſuccēderūt eā igni. Et[e]
legit baruch ṽba libri hui⁹ ad[f] au
res Iechonie filij ioachim regis iu
da: et[g] ad aures vniuerſi ppl̄i veni
entis ad librū ꝛ ad aures potentiū
filiox regū: ꝛ ad aures p̄ſbyterox
et ad aureſ populi a minimo vſq3
ad maximum eorum omnium ha-
bitantiū in babylonia ad[h] flumen
ſodi. Qui[i] audiētes plorabāt et[k]
ieiunabāt: ꝛ orabant in conſpectu
dn̄i. Et collegerūt[l] pecuniam ſm
q̄ potuit vniuſcuiuſq3 man⁹. Et
miſerūt in hierl̄ʒ ad ioachim filiū
helchie filij ſalon ſacerdoteʒ: ꝛ ad
reliq̄s ſacerdotes ꝛ ad oēm ppl̄ʒ
q inuēti ſunt cū eo in hierlm̄ cuʒ[m]
acciperēt vaſa[n] tēpli dn̄i q̄ ablata
fuerāt de tēplo reuocare[o] in terrā
iuda decima[p] die mēſis ſyban: va
ſa[q] argentea q̄ fecit ſedechias fili-
us ioſie rex iuda poſtea q̄3 cepiſſet
nabuchodonoſor rex babylōis ie
choniā ꝛ principes ꝛ cūctos potē
tes ꝛ pplm̄ terre ab hierl̄ʒ ꝛ duxit

dit̃. ſ. in libꝝ baruch ſcribē: ꝛ in epl̃aʒ hieremie: q̄ īcipit. c. vi. Pri
ma diuidit̃ in tres ptes: pmo circa librū baruch ponit̃ deſcriptio
nis act⁹: ſecūdo legēdi modus: ibi. Et legit baruch. tertio libri
pceſſus: ibi. Et dicetis. Circa pmū pmo ponit̃ ſcriptoris ge
nus cū dicit̃. a Et hec ṽba libri q̄ ſcripſerat baruch filius
nerie ꝛc. ꝛ ſm regulā hebreorū pr̄ baruch: ꝛ auus ꝛ ceteri q̄ po
nunt̃ hic habuerūt ſpm̄ ꝓphetie ſicut ꝛ ipſe: dicūt eñ q̄ q̄n in
pncipio alicui⁹ ꝓphetie ponit̃ nomē pr̄is eius ꝛ aui ꝛ ſic aſcē
dendo p hoc dat̃ intelligi q̄ ſpm̄ ꝓpheticū habuerūt. Sciēdū
etiā q̄ dictio copulatiua cū dr̄. Et hec ṽba libri ꝛc. copulat ad
verba hieremie q̄ baruch ſcripſerat ante. ſecundo ponit̃ deſcri
ptiōis locus cū dr̄. b In babylonia. Sed hoc videret̃ ali
cui falſum: q2 hiere. xliij. dr̄ q̄ cū hieremia ꝛ alijs iudeis q̄ remā
ſerant in iuda deſcēdit in egyptū: ꝛ nō iuit in babylonia cū ali
js captiuatis. Dicenduʒ q̄ mortuo hieremia i egypto baruch
iuit in babyloniā ad captiuorū cōſolationē: ꝛ maxime q2 hiere
mias ꝓphetauerat egyptū cito deſtruēdā p nabuchodonoſor
regē babylonis: hiere. xliij. tertio ponit̃ deſcriptiōis tp̄us cum
dicit̃. c In āno q̄nto. ſ. a deſtructiōe hierlm̄ p chaldeos: ſic
eñ numerabāt iudei a tp̃e captiuitat̃ babylonice: ſicut modo
cōputant a tp̃e captiuitatis ſue p romanos incipiēdo a deſtru
ctiōe hierlm̄ facta p Titū ꝛ veſpaſianum d Et in ſeptima
die mēſis. nō dicit̃ hic q̄s mēſis fuerit: ꝛ ideo dr̄ q̄ fuerit prim⁹
mēſis. d In tp̃e quo ceperunt chaldei hierlm̄. i. a tēpe illo
vnde incipiebat iudeorū numeratio: vt dictū eſt e Et legit
Hic pſequēter ponit̃ circa librū iſtū legēdi modus: ꝛ primo in
babylonia: ſecūdo in hieroſolima: ibi. Et collegerūt. Circa pri
muʒ dicit̃. Et legit baruch ṽba libri huius ad aures iechonie
ꝛc. Sed ꝯtra hoc videt̃ q̄ iechonias iſte erat i carcere regis ba
bylonis. Dicendū q̄ nō erat in carcere clauſus ſaltē pntue: co
q̄ erāt nobilis ꝛ rex iuda: vel ſi erat clauſus nō tñ taliter q̄n ba
ruch poſſet ad eū accedere: talis eñ acceſſus frequēter ꝯcedit̃
detētis in carcere. f Et ad aures vniuerſi ppl̄i. ſ. iudaici in
babylonē ducti g Et ad aures potentiū filiox regū. q2 du
cti fuerāt ibi aliq̄ de ſemie regio: vt habet̃ dañ. i. ꝛ fuerūt in ma
gna p̄tāte ſicut patet ex co. lib. de daniele ꝛ ſocijs ei⁹. cetera pa

tēt vſq3 ibi b Ad flumē ſodi. i. iuxta flumē ſic vocatū. ſicut dr̄ hie
re. xlvi. ca. Ad flumen euphratē victi ſūt. i. iuxta flumē euphratē.
i Qui audiētes plorabant vt penitētes de peccatis p quibus capti
uati erāt k Et ieiunabāt ꝛ orabant in cōſpectu dn̄i. affligēdo cor
pus ꝛ ſpm̄ offerendo: vt ſic eorum afflictionem deus reſpiceret ꝛ capti
uitatem relaxaret.

l Et collegerunt. Hic
pſequenter deſcribit̃ le
ctio libri hui⁹ in hierlm̄
Nā iudei habitantes
in babylone fecerunt li
brū baruch trāſcribi: ꝛ
miſerūt in hierlm̄: vt le
geret̃ ibi: ꝛ cū hoc miſe
rūt pecuniā vt ide eme
rent̃ neceſſaria p ſacri
ficijs ꝛ oblationib⁹ ibi
dē fiendis ꝛ hoc eſt q̄d
dicit̃. Et collegerūt pe
cuniā. et pʒ l̄ra vſq3 ibi
m Cū acciperēt. Sciē
dum tñ q̄ hoc videt̃ ali
cui falſum q̄d hic dictū
eſt: q2 oēs iudei q̄ erant
in iudea interfecto go
dolia deſcēderūt in egy
ptum: vt dictū eſt ſupra
ꝛ ideo nō videt̃ q̄ tūc i
hierlm̄ fuerit pplus iu
daicus: nec ſacerdotes
ſacrificia offerentes: et
maxime: q2 primo eſdre
iij. dr̄ q̄ zorobabel et il
li q̄ redierūt de captiui
tate babylonica erexe
runt altare ſup baſes ſuas: et obtulerūt ſup illud holocauſtū dn̄o q̄d
fuit p longū tp̄s poſt iſta. ꝓpter q̄d videt̃ q̄ a deſtructiōe ciuitatis et
tēpli p chaldeos vſq3 ad reditū captiuitat̃ babylonice nō fuit i hierl̄ʒ
altare holocauſti erectū: nec ſacerdotes offerētes ſacrificia: ꝓpter q̄ et
cō ſimilia liber iſte apud hebreos apocriphus reputat̃. Pōt tñ dici q̄
lʒ interfecto godolia quē rex babylonis p̄fecerat terre iuda: tot⁹ pplus
iudaicus q̄ remāſerat in iudea fugerit in egyptū timēs q̄ rex babylo
nis mitteret ꝯtra eū exercitū ad vindicandū mortē godolie: vidēs tñ
q̄ poſtea q̄ nō mitteret: et audiēs hieremiā ꝓphetantē q̄ rex babylo
nis egyptū inuaderet: p magna pte redijt in hierlm̄ ꝓpter loci ſancti
tatē: et inter redeūtes fuerūt aliq̄ ſacerdotes quox principalis fuit io
achim hic noiatus: nō tñ fuit fili⁹ ſūmi ſacerdotis: q2 ioſedech ſumm⁹
ſacerdos cū ſedechia rege fuit duct⁹ in babylonē cui in ſūmo ſacerdo
tio ſucceſſit ieſus filius ei⁹ in reditu captiuitatis babylonice: vt pʒ. i.
Eſdre. iij. et zacharie. iij. ioachim aūt filius ieſu ſm hyſtoriographos
poſtea fuit ſumm⁹ ſacerdos: et nō eſt iſte ioachim de quo fit hic mētio
vnde dr̄ hic. Ioachim filiū helchie ad diſtinctionē alterius. Ad illud
aūt q̄d dr̄ de erectiōe altaris poſt reditū captiuitatis babylonice di
cendū q̄ ſcriptura loquit̃ de ſolēni erectiōe poſt reditū captiuitatis
babylonice: tñ ante ſacerdotes p̄dicto mō redeūtes erexerāt altare p
uū ad ſacrificandū dn̄o ꝓut poterant bono mō: ſicut patriarche et ꝓ
phete frequēter legunt̃ altaria erexiſſe ad ſacrificandū dn̄o. Cuʒ acci
perent vaſa. hec eſt ꝯſtructio ſuſpēſiua et intricata ſnīa: p cuius intel
lectu ſciendū q̄ cū iechonia rege iuda in babylonē ducto: fuerunt va
ſa tēpli dn̄i aurea trāſportata: p q̄b⁹ rex ſedechias in regno iude ſuc
cedēs fecit vaſa argētea: q2 nō poterat face aurea: ſic roboā fili⁹ ſalomo
nis p ſcutis aureis q̄ abſtulit Seſach rex egypti: fecit ſcuta erea. iij. re.
xiiij. et illa vaſa argētea captiuato ſedechia fuerūt in babylonē porta
ta: q̄ ſaltē p pte redierūt iudei in babylonē ducti et miſerūt i hierl̄ʒ
p cultu dei cū pecunia p ſacrificijs collecta vt dictū eſt: et hoc eſt q̄d
dicit̃ m Cū accipet. ſ. dict⁹ ioachim ſacerdos n Vaſa tēpli
dn̄i. q̄ abla. fuerāt de tēplo ſedechia rege capto o Reuocare in ter
ram iuda. i. vt remitterent̃ in hierlm̄ q̄ eſt metropolis in terra iuda.
p Decima die mēſis ſyban. q̄ correſpondet prim maio et prin iunio
apud nos: ꝯſequēter oñdit q̄ fuerunt illa cū dicit. q Vaſa argen
tea que fecit ſedechias ꝛc. et patet ex dictis littera vſq3 ibi.

Et orate ꝓ vita nabuchod. ꝛc. et eius eñ pacifico ſtatu depẽdebat pax terre babylonice: et per ↄ̃ns pax iudeorũ ibi tranſlatorũ: ꝓpt̃ qḋ petebãt orari ꝓ vita regis ⁊ filij eius ſm monitionẽ hiere. xxix. Ora te ꝓ ciuitate ad quã trãſmigrati eſtis: q2 in pace illius erit pax veſtra
s Ut det dñs virtutẽ nobis. ꝑmo petierũt orari ꝓ bono ſtatu regni

m Peccauim⁹ añ dñz. l3 aũt baruch eẽt iuſt⁹ ⁊ bon⁹ ,tñ ↄnume rat ſe peccatorib⁹: eo q2 erat de eodẽ populo n Et nõ credi dim⁹ ,ꝓphetis ipſius o Diffidẽtes in cũ. i. de ꝓtectiõe ei⁹
p Et nõ fuim⁹ ſubiectibiles. h̃uĩliter ei obediẽdo q Et nõ audiuim⁹. v̾ba eius reſpuẽdo r Ut ambularem⁹ in mãda

qḋ eſt magis cõe: poſt ea ꝓ bono ſuo qḋ erat magis ſpãle. t Et illumiet occulos nr̃os. in veritatis cognitione
v Ut viuam⁹ ſub vm bra nabuchodonoſoꝛ. ex quo deus ordinauit nos in eius ſuiturẽ re digere. x Et ſuia mus eis. ſ. humilit̃ ob tẽperantes volũtati oĩ mne y Et inueniã mus gratiã in ↄſpectu eorũ. vt nõ cogant nos ydolatrare: ſed permit tãt nos deo pacifice de ſeruire. z Et ꝓ nobiſipſis orate ꝛc. i. orate vt dimittat nob̃ peccata nr̃a. Cõſequen ter ſubdit̃ de lectiõe li bri baruch cũ dicit̃. Et legite librũ iſtũ ꝛc.
a Recitari in tẽplo dñi l3 eñ tẽplũ eẽt cõbuſtũ remãſerat tamẽ platea atrij in qua ↄueniebãt iudei ad orandũ ⁊ au diendũ verbũ dei.
b In die ſolẽni. i. i die bus ſolẽnib⁹ in q̃bus mag̃ cõueniebat ppl̃s
c Et dicetis. Poſtq̃ deſcript⁹ eſt circa librũ baruch legẽdi modus hic ↄſequẽter deſcribit̃ libri ꝓceſſus in quo pri mo ponit̃ h̃uĩlis depre catio: ſecundo vtilis in ſormatio. iij. ca. ibi. Au di iſrl̃. vbi incipit tertiũ caplm̃ ſm ſignationes hiero. Prima i tres: nã ſicut dicit̃ Eccle. xxxv. Oratio humiliantis ſe nubes penetrabit. ⁊ iõ primo ponit̃ orãtis hu

eos vinctos i babylonẽ. Et dixe runt. Ecce miſim⁹ ad vos pecu nias: de quib⁹ emite holocauſto mata ⁊ th⁹ ⁊ facite mãna: ⁊ offer te ꝓ pctõ ad aram dñi dei noſtri Et[t] orate ꝓ vita nabuchodono ſoꝛ regis babylonis: ⁊ ꝓ vita bal thaſar filij eius vt ſint dies eoꝛ3 ſicut dies celi ſup terrã: ⁊[s] vt det dñs v̾tutẽ nob̃: ⁊[t] illumiet oclõs noſtros: vt[v] viuam⁹ ſub vmbra nabuchodonoſoꝛ regis babylo nis ⁊ ſb̃ vmbra balthaſar filij ei⁹ et[x] ſuiam⁹ eis multis diebus: et[y] inueniam⁹ grãm in cõſpectu eoꝝ Et[z] ꝓ nobiſipſis orate ad dñm deũ nr̃m: q2 peccauim⁹ dño deo nr̃o: ⁊ nõ eſt auerſus furoꝛ eius a nobis vſq3 in hũc diẽ. Et legite librũ iſtũ quẽ miſim⁹ ad vos reci tari[a] in tẽplo dñi in[b] die ſolẽni: ⁊ in die oportuno. Et dicetis[c] Do mino[d] deo nr̃o iuſticia: nobis[e] au tẽ cõfuſio faciei noſtre[f] ſicut[f] ẽ di es hec: oĩni[g] iuda et[h] habitãtib⁹ in hierl̃m regibus[i] nr̃is ⁊[k] princi pib⁹ noſtris ⁊ ſacerdotibus nr̃is et[l] ꝓphetis nr̃is ⁊ patribus nr̃is Peccauimus[m] ante dñm deum nr̃m et[n] nõ credidim⁹ diffidẽtes[o] in eũ et[p] nõ fuim⁹ ſubiectibiles il li: et[q] nõ audiuimus vocẽ dñi dei noſtri: vt[r] ambularem⁹ in mãda

tis eius q̃ dedit nobis. A die qua eduxit patres nr̃os de terra egy pti vſq3 ad diem hãc eramus[s] in credibiles ad dñm deum nr̃m: ⁊[t] diſſipati receſſim⁹ ne audiremus vocẽ ipſius. Et adheſerũt[v] nob̃ multa mala et[x] maledictiões que cõſtituit dñs moyſi ſuo ſuo qui[y] eduxit pr̃es nr̃os de terra egypti dare[z] nob̃ terrã fluentẽ lac ⁊ mel ſicut[a] hodierna die: et[b] nõ audiui mus vocẽ dñi dei nr̃i ſm oĩa ver ba ꝓphetarũ quos miſit ad nos ⁊ ad iudices noſtros: ⁊ abiuim⁹ vnuſq̃ſq3 in ſenſu3 cordis nr̃i ma ligni opan[c] dijs alienis faciẽtes[d] mala añ[e] oclõs dñi dei nr̃i. cap. ij.

P Ropter[a] quod ſtatuit dñs deus nr̃ verbũ[b] ſuũ qḋ[c] lo cut⁹ eſt ad[d] nos: ⁊ ad iudices no ſtros q iudicauerũt i hierl̃m ⁊ ad reges nr̃os ⁊ ad principes nr̃os ⁊ ad oẽs iſrl̃ ⁊ iuda: vt[e] adduceret dñs ſup nos mala[f] magna q̃ nõ ſũt facta ſub celo: quẽadmodũ fa cta ſũt in hierl̃m ſm q̃ ſcripta ſũt in lege moyſi vt[g] mãducaret ho mo carnes filij ſui et carnes filie ſue. Et[h] dedit eos ſub manu re gum omniũ qui ſunt in circuitu nr̃o in[i] improperiũ ⁊ in deſolatio nem: ⁊ in oĩbus ꝓplis in qb⁹ nos diſꝑſit dñs ⁊ facti ſum⁹ ſubtus ⁊

tis eius. ad hoc eñ data fuit lex in deſerto Exo di. xx. s Era mus incredibiles ad dñm. moyſen ⁊ alios ſuos eũ exaſperãdo.
t Et diſſipati re ceſſimus ꝛc. ho mines mali eius ſũt in ſeipſis diſ ſipati: q2 rõ tra hit ad bonum ⁊ ſenſualitas ⁊ cõ ſuetudo peccãdi ad oppoſitũ: ſm q̃ deducit phũs ſop huſ. viij. ethi cotũ. v Ad heſerũt nob̃ mul ta mala. culpe et pene. x Et maledictiões q̃ cõſti. dñs moyſi. Deutro. xxvij. ⁊ xxviij.
y Qui edu. pa tres noſtros de terra egypti: Ex odi. xiiij.
z Dare nob̃ ter ram ꝛc. i. ad dan dum nob̃ terram bonã ⁊ fertilem.
a Sic hodie. die. ſupple appa ret ſuper nos ma ledictio dei q̃ ie cti ſum⁹ inde.
b Et nõ audiui mus ꝛc. replica tio eſt ei⁹ qḋ ſup dictũ eſt: ſicut in orationib⁹ ſolet idẽ pluries repli cari ad maiorem affect⁹ expreſſio

miliatio: ſecũdo h̃uĩliãtis ſe depcatio: ibi Et nũc dñe de⁹. tertio dep cantis cõcluſio: ibi. Et nũc dñe omps. Circa primũ ponit̃ orãtis hũi liatio in duob⁹. primo cõfitẽdo ꝓpriã culpã: ſecũdo cõfitẽdo penam iuſte illatã in principio ſecũdi capli. Circa primũ dĩ c Et dicetis verba baruch recitãdo. d Dño deo nr̃o iuſticia. eſt eñ iuſticie re gula. e Nobis aũt ↄfuſio faciei nr̃e in peccatoꝝ noſtrorũ cõfeſ ſione. f Sicut ẽ dies hec. ſupple in manifeſta afflictiõe pene.
g Omi iuda. i. omnium iudeo de regno iude. regnũ aũt iſrl̃ captiua tum fuerat per longũ tp̃s ante. h Et habitantib⁹ in hierl̃m. ma xime nã illã obſederũt chaldei ⁊ cõbuſſerũt ppl̃m partim occidẽtes: ⁊ partim captiuãtes. i Regib⁹ nr̃is. tres eñ reges ſucceſſiue fue rant cõfuſibiliter tractati. nã ioachim fili⁹ ioſie fuit interfect⁹ ⁊ extra hierl̃m ꝓiect⁹: ſicut ꝓdixerat hieremias. xxij. Sepultura aſini ſepeli etur ꝛc. ⁊ iechonias fili⁹ eius in babylonẽ duct⁹ ⁊ incarcerat⁹ ⁊ ſede chias eis ſuccedẽs excoulatus: ⁊ in babylonẽ duct⁹: ⁊ ibidẽ ignomi nioſe mortu⁹: ſicut dictũ fuit abacuc. ij. k Et principib⁹ noſtris ⁊ ſacerdotib⁹ nr̃is. q̃ fuerãt partim occiſi ⁊ partim capti. l Et ꝓ phetis nr̃is. ſ. falſis aſſerẽtib⁹ hierl̃m a chaldeis nõ eſſe capiẽdas pot eſt hoc exponi de ꝓphetis veris: q̃ ppl̃i ſui ↄfuſionẽ ſuã reputabãt

nem: ⁊ idẽ fit etiã in ſequẽtibus. c Operari dijs alienis. i. ſacrificare eis d Faciẽtes mala añ oculos dñi. q̃bus oĩa nuda ſunt ⁊ aperta ad heb. iiij. vl̃ dicit. e Ante oclõs dñi q2 tp̃e manaſſes regis iuda in tẽplo dñi fuerũt ydola poſita q̃ bus ydolatre ſacrificabãt. Caplm̃. ij.
Ropter qḋ. Hic ↄ̃nr ponit̃ orantis humiliatio ↄfitẽdo pe nam illatã eſſe iuſtã cũ dicit̃. a Propter qḋ ſtatuit dñs. i. firmiter diſpoſuit. b Verbũ ſuũ. de iuſta punitione peccatorũ. c Quod locut⁹ eſt. p moyſen ⁊ alios ꝓphas.
d Ad nos ⁊ ad iudices nr̃os ꝛc. ita q2 nullus ſe excuſare põt de ignorantia. e Ut adduceret dñs ſup nos. iuſte.
f Mala magna q̃ nõ ſunt facta ſub celo in alia gente: quãto eñ pctm̃ ẽ grauius: tãto grauioꝛ dz eſſe pena. ppl̃s aũt iſrl̃ ꝓ pter legẽ a deo ſibi datam ⁊ alia bñficia fuit in altiori ſtatu q̃ ceteri ppl̃i: ſicut dicit̃ ps. cxlvij. Non fecit taliter oĩ nationi ꝛc ꝓpter qḋ eius peccatũ fuit grauius: q2 quãto ſtatus altioꝛ tã to caſus g̃uioꝛ: adeo fuit maiori pena dignũ. g Ut mãdu caret homo carnes filij ſui. l3 hoc nõ legat̃ eſſe factũ. iiij. Reg. ⁊ ij paralypo. in obſidione hierl̃m p chaldeos: tñ credendũ eſt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

fuiſſe facta: vt dič hic ꝓpha baruch: q2 nō oīa ſūt in illis libris ſcripta: ⁊ maxime q2 idē legit̃ factū .iiij. Regū .vi. in obſidione ſamarie: ⁊ in obſidiōe hierlm̄ p romanos ſm̄ ꝙ refert ioſeph⁹ ⁊ alij hiſtoriographi. h Et dedit illos ſub manu regū oīm ⁊c̃. ſicut patet libro regū ⁊ iudicū in plurib⁹ locis i In impꝛoperiū ⁊ in deſolationē. nā miſ ra infereban̄t cōuicia ⁊ grauia iudeis inter gentiles tpe captiuitatis k Domino deo nr̄o iuſticia ⁊c̃. exponatur vt ſup: q2 repetitio ē eiuſdē ad maiorem affectus expoſitiōes l Et nō ſumus depꝛecati faciē dn̄i. frequēter em̄ legit̃ in pdictis libris ꝙ iudei ꝓ peccatis ſuis a deo pcuſſi ꝑ penam: nō reuertebāt̃ ad deū ꝑ pn̄iam m Et vigilauit dn̄s in malis. ſ. pene iuſte ſuper nos adducēdis.

n Que dedit ante faciē noſtrā. i. clare ⁊ manifeſte ita ꝙ non poſſumus nos excuſare ꝑ ignorantiā. o Et nunc dn̄e. Poſtq̄ poſita ē orantis humiliatio: hic cōſequenter ponit̃ humiliās ſe depꝛecatio: ⁊ diuidit̃ in tres ptes: q2 primo in orōne allegatur dei magnificentia. ſecundo orātis ppli penitentia: ibi. Reſpice dn̄e. tertio diuini cult⁹ ignominia ibi. Et poſuiſti tēplū. Circa primū ſciendū ꝙ ſicut dr̄ .iiij. Ethi. Magnific⁹ inclinat̃ ad dandū ꝙ petit̃ qn̄ bn̄ficia prius pſtita ꝓ eo allegant̃. ⁊ ideo hic allegant̃ bn̄ficia a deo pſtita pplo iſrl̃ in exitu de egypto: cū dicit̃. o Et nūc dn̄e deus iſrl̃. lꝫ em̄ eēt de⁹ oīm per creationē. dicebat̃ tn̄ de⁹ iſrl̃ ꝑ cultū ſpālem. p Qui edu. pplm̄ tuū de ter. egypti de qua ꝑ ſe nō poterat egredi q In manu valida. i. in ptāte magna. r Et in ſignis. q̄tū ad minora miracula. s Et in pdigijs. q̄tū ad maiora. vnde dr̄ pdigiū q̄ſi ꝓcul a digito cuiuſmodi eſt miraculū raro viſum. t Et in virtute tua magna ⁊c̃. ſicut pꝫ in diuiſiōe rubri maris ⁊ in multis alijs pplo iſrl̃ exhibitis. v Et feciſti tibi nomē ꝑ hoc em̄ diuulgatū fuit nomē dn̄i ꝑ orbē. x Sicut eſt. i. dies iſte. i. ſic pn̄s tps manifeſtat ꝑ ſcripturas canonicas de iſtis memoriā facientes. y Peccauim⁹. in noſmetipſos. z Impie egim⁹. erga deū. a Inique geſſi. erga pximum.

nō ſupra: q2 peccauim⁹ dn̄o deo noſtro nō obaudiēdo voci ipſius Dn̄o[k] deo nr̄o iuſticia: nobis aūt ⁊ patrib⁹ noſtris cōfuſio faciei ſicut eſt dies hec. Quia locut⁹ eſt dn̄s ſup nos oīa mala hec que venerūt ſup nos: ⁊[l] nō ſum⁹ depcati faciem dn̄i dei nr̄i: vt reuerteremur vnuſqſq3 noſtruꝫ a vijs nr̄is peſſimis. Et[m] vigilauit dn̄s i malis ⁊ adduxit ea ſup nos q2 iuſtus eſt dn̄s in oībus opib⁹ ſuis: que[n] mādauit nobis: ⁊ nō audiuimus vocē ipſius: vt irem⁹ in pceptis dn̄i que dedit ante faciē noſtram. Et[o] nūc dn̄e de⁹ iſrl̃ qui[p] eduxiſti pplm̄ tuū de terra egypti in[q] manu valida ⁊[r] in ſignis ⁊[s] in pdigiis: et[t] in virtute tua magna ⁊ i brachio excelſo: et[v] feciſti tibi nomē ſicut[x] eſt dies iſte: peccauimus[y]: impie[z] egimus: inique[a] geſſim⁹ dn̄e de⁹ noſter in oībus iuſticijs tuis. Auertatur[b] ira tua a nobis: q2[c] derelicti ſum⁹ pauci inter gētes vbi diſpſiſti nos. Exaudi[d] dn̄e pces nr̄as ⁊[e] orōnes nr̄as: et[f] educ nos pter[g] te: ⁊[h] da nobis inuenire gratiaꝫ ante faciē eoꝝ q nos abduxerūt: vt ſciat oīs terra q2 tu es dn̄s de⁹ nr̄: ⁊ q2 nomē tuū inuocatū ē ſup iſrl̃ ⁊ ſup gen⁹ ipſius. Reſpice[i] dn̄e de domo ſancta tua i nos ⁊ inclina aurē tuam ⁊ exaudi nos. Aperi oclos tuos ⁊ vide q2[k] non mortui q ſūt i inferno quoꝝ ſpūs accept⁹ eſt a viſcerib⁹ ſuis: dabūt[l] honorē ⁊ iuſtificatōeꝫ dn̄o ſꝫ[m] aīa q̄ triſtis ē ſup[n] magnitudinē mali et incedit curua et[o] infirma ⁊[p] ocli deficiētes et[q] aīa eſuriēs dat[r] tibi gl̄iam ⁊ iuſticiā dn̄o q2[s] nō ſm̄ iuſticias patrū nr̄oꝝ nos[t] fundim⁹ pces ⁊ petim⁹ miam ante cōſpectū tuū dn̄e de⁹ nr̄: ſꝫ[v] q2 miſiſti irā tuā ⁊ furorē tuū ſup nos ſicut[x] locut⁹ es in manu pueroꝝ tuoꝝ ꝓphetaꝝ dicēs. Sic dicit dn̄s. Inclinate[y] humerū vr̄m ⁊ ceruicem vr̄aꝫ: ⁊ opa facite regi babylonis ⁊ ſedebitis i terra quā dedi prib⁹ vr̄is. Qđ ſi nō feceritis nec audieritis vocē dn̄i dei vr̄i opari regi babylonie: defectionē vr̄aꝫ faciā de ciuitatib⁹ iuda ⁊ a foris hierl̃m et auferā a vobis vocē iocunditatis et vocē gaudij et vocē ſpōſi et vocē ſpōſe: et erit omis terra ſine veſtigio. Et nō audierūt vocē tuam vt oparent̃ regi babylonis et ſtatuiſti verba tua q̄ locut⁹ es in manibus pueroꝝ tuoꝝ ꝓphetaꝝ vt[z] trāſſerent̃ oſſa regū noſtroꝝ et oſſa patrū nr̄oꝝ de loco ſuo. Et ecce ſunt ꝓiecta in calore ſolis et in gelu noctis et[a] mortui ſūt in dolorib⁹ peſſimis: in fame et in gladio et[b] in emiſſione. Et[c] poſuiſti tēplū in[d] quo inuocatū eſt nomē tuū in ipſo ſic[e] hec dies ꝓpter ini

b Auertat̃ ira tua a no. i. pena nobis a te inflicta. c Quia derelicti ſu. pau. nā multi de iudeis fuerāt gladio ⁊ fame mortui. d Exaudi dn̄e pces nr̄as. factas verbaliter. e Et orōnes nr̄as factas mētaliter. nā ſm̄ damaſcenū. Orō eſt aſcēſus mētis in deum. f Et educ nos. de captiuitate babylonis g Propter te. i. ex tua bonitate ⁊ nō ex meritꝫ noſtris. h Et da no. inueni. gratiā ⁊c̃. i. vt ſciāt gētiles q2 tu es dn̄s de⁹ nr̄: ꝑ hoc ꝙ inuenim⁹ gratiā principū in terra aliena. i Reſpice dn̄e. hic pn̄r ponit̃ ppli depcantis pn̄ia: ex qua mouet̃ de⁹ ad exaudiendū orōnes depcantiū: cū dicit̃. i Reſpice dn̄e d̄ domo ſctā tua. i. de celo qđ dr̄ eius dom⁹. q2 lꝫ ſit vbiq3 ꝑ potētiā eſſentiā ⁊ pn̄tiā. tn̄ ibi ſpāliter relucet ei⁹ maieſtas ⁊ gloria k Quia nō mortui q̄ ſunt in inferno. i. recōditi in ſepulcro: vel in inferno q̄tū ad aīas q̄ tunc oēs ibi deſcēdebāt l Dabūt ho. ⁊ iuſtifi. do. q2 ſūt ex ſtatū merendi. m Sꝫ aīa q̄ triſtis eſt. ꝓ cōtritionē verā. n Su ꝑ magnitudinē mali. ⁊ incedit curua. ꝑ verā humiliationē. o Et infirma. ꝓ ꝓpꝛie fragilitatis cōſiderationem.

p Et ocli deficiētes. ꝑ pꝛios defect⁹ ⁊ alienos attēdentes. q Et aīa eſuriēs. i. iuſtificari deſiderans. Math. v. Beati q̄ eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiā. r Dat tibi gl̄iaꝫ. ps. l. Sacrificiū deo ſpūs cōtribulatus s Quia nō ſꝫ iuſticias patrū nr̄oꝝ: q2 nō fuerūt peccōres ſic ⁊ nos t Nos fundim⁹ ⁊c̃. miaꝫ. i. pces miaꝫ poſtulātes. v Sꝫ q2 miſiſti irā tuā. i. punitionē iuſtā. nō. n. ira ⁊ alie paſſiōes ſūt in deo: ſed qn̄ punit admodū irati ſe hꝫ. x Sicut locut⁹ es in manu pueroꝝ tuoꝝ ꝓphaꝝ. i. ꝑ ꝓphetas tuos. ꝑ manū em̄ ſignificat̃ h lingua: eo ꝙ man⁹ ē organū organoꝝ: vt dr̄ .iij. de aīa. y Inclinate hūerū vr̄m ⁊c̃. hoc em̄ frequēter dixit hieremias. ſ. ꝙ ciuitas deſtrueret̃ ⁊ pplus captiuaret̃ niſi ſe ſubijceret regi babylōis: ⁊ ſil̄r alij ꝓphe. cetera patēt vſq3 ibi.
z Ut trāſſerent̃ oſſa regū nr̄oꝝ ⁊c̃. iudei nāq3 ſepeliebāt potētes cū ſūptib⁹ magnis ponētes pcioſa in eoꝝ ſepulcris: ⁊ iō chaldei q̄ erāt cupidi capta ciuitate hierl̃m fodiebāt talia ſepulcra: pcioſa rapiētes ⁊ oſſa mortuoꝝ eijciētes. a Et mortui ſūt in dolorib⁹ peſſimis. i. obſidione em̄ ciuitat̃ multi fuerūt mortui. aliq̄ aeris corruptiōe: aliqui gladio: ⁊ aliq̄ fame. b Et i emiſſiōe. q2 multi de illis q̄ mittebant̃ in babylonē captiui fuerūt in via mortui c Et poſuiſti. Hic pn̄r allegat̃ diuini cult⁹ ignominia: cū dr̄. Et poſuiſti tēplū. ſ. i deſolatōe d In q̄ inuocatū ē nomē tuū. an̄ deſtructionē ei⁹. e Sicut hec

dies. supple manifestat ꝑ rei euidentiã. f Et fecisti in no. dñe de⁹ nr̄ ſm oẽm bonitatẽ tuã ⁊c̄. i. ſm magnitudinẽ bonoꝝ q̄ fecisti nobis ex tua bonitate in datione legis ⁊ alijs bñficijs: inflixisti nobis dñe penã ex tua iusticia: eo ꝙ fuim⁹ ingrati ⁊ trãſgredientes tua mandata. g In die qua p̄cepisti ei ſcribere legẽ. i. deutero.

dantes patrũ. i Sed memento man⁹ tue. i. potentie tue ꝑ nr̄a liberatiõe. k Et nois tui. cui⁹ ꝓpriũ est parcere ⁊ misereri: cetera patet vſq; ibi. l Quia cõuertemur ab iniq̄tate patrũ nostroꝝ: s. in bonũ ꝑ pniam nr̄am q̄ sum⁹ successores eoꝝ. m In improperiũ ⁊ in maledictũ. nã multa cõuicia ⁊ maledicta inferebantur eis in aliena terra. n Et in pctm̄. i. peccatores ⁊ ꝑ peccatis puniti.

h Multitudo hec magna ⁊ multa. i. ornatus ⁊ pulcritudo ppl'i isrl'.
i Cõuertet in minimã ꝑ gladiũ ⁊ captiuitatẽ.
k Quia scio ꝙ me nõ audiet. deus eñ ita cognoscit futura sicut pñtia. l Pplus ẽ eñ dura ceruice. vt p; ex decursu veteris testamẽti
m Et cõuertet ad cor suũ. recognoscẽdo ꝓpriũ delictũ. n In terra captiuitatis sue. vexatione ei intellectũ dante. o Et dabo eis cor. s. cõtritum.
p Et aures ⁊ audi. dei v̄bũ. q Et laudabũt me in terra captiuitatis sue. sicut dictũ est sup̄ de thobia. thobie. xiij. Et idẽ fuit in alijs multis iustis: vt i daniele ⁊ socijs eius ⁊ cõsilibus
r Et auertẽt se a dorſo suo duro. i. ab inobediẽtia sua dura.
s Quia reminiscent viã patrũ suoꝝ. q̄ similiter ꝓ peccatis suis mortui fuerũt in captiuitate. t Et reuocabo illos in terrã ⁊c̄. hoc fuit impletum aliqualiter qñ cyrus dedit iudeis licentiã redeũdi in iudeam: sed plenius ꝑ xp̄m apientẽ celi ianuã qđ ẽ terra viuentiũ: ꝑ terras ꝓmissionis figurata. p̄mium eñ virtutis adeo principalr̄ ꝓmissũ nõ põt intelligi bonũ terrenũ: qđ est min⁹ q̄; virtutis bonũ: ⁊ ideo qñ in scriptura pro virtuosis

gratem dom⁹ isrl' et dom⁹ iuda. Et[l] fecisti in nobis dñe de⁹ nr̄ ſm oẽm bonitatẽ tuã ⁊ ſm oẽm miserationẽ tuã illã magnã sicut locutus es i manu pueri tui moysi: in[g] die q̄ p̄cepisti ei scribere legẽ tuã corã filijs isrl' dicẽs. Si nõ audieritis vocẽ meã: m[h]ltitudo hec magna cõuertetur[i] in minimã gentẽ quã ego eos dispdam qꝛ[k] scio ꝙ me nõ audiet pplus. Pplus[l] est eñ dura ceruice. Et[m] conuertet ad cor suum in[n] terra captiuitatis sue: ⁊ sciẽt qꝛ ego sum dñs de⁹ eoꝝ. Et[o] dabo eis cor ⁊ intelligẽt ⁊[p] aures ⁊ audiẽt. Et[q] laudabũt me in terra captiuitatis sue: ⁊ memores erũt nois mei. Et[r] auertẽt se a dorso suo duro: ⁊ a malignitatib⁹ suis: qꝛ[s] reminiscent viã patrũ suorũ q peccauerũt in me. Et[t] reuocabo illos in terrã quam iuraui pr̄ibus eorũ abraã ysaac ⁊ iacob: ⁊ dñabunt eius. Et m[u]ltiplicabo eos ⁊ nõ minorabunt. Et[u] statuam illis testm̄ alterũ sempiternũ[x] vt sim illis in deũ: ⁊ ipsi erũt mihi in pplm. Et nõ mouebo ampli⁹ pplm meũ filios isrl' a terra quã dedi illis. Et[z] nũc dñe omps de⁹ isrl' aĩa[a] in angustijs ⁊[b] spũs anxius clamat[c] ad te. Audi[d] dñe ⁊ miserere qꝛ de⁹ es misericors: ⁊ miserere nobis qꝛ peccauim⁹ ante te. Quia tu sedes in sempiternũ: ⁊ nos peribim⁹ in euũ. Dñe omps de⁹ isrl' audi[e] nũc orõnẽ mortuorũ isrl' et[f] filiorũ ipsorũ q peccauerũt añ te: ⁊ audierũt vocẽ dñi dei sui: ⁊[g] agglutinata sũt nob mala. Noli[h] meminisse iniq̄tates patrũ nr̄oꝝ sed[i] memẽto man⁹ tue: ⁊[k] nois tui in tpe isto qꝛ tu es dñs de⁹ nr̄: ⁊ laudabim⁹ te dñe: qꝛ ꝓpter hoc dedisti timorẽ tuũ in cordib⁹ nr̄is: ⁊ vt inuocem⁹ nomẽ tuum ⁊ laudemus te i captiuitate nr̄a: qꝛ[l] cõuertemur ab iniq̄tate patrũ nostrorũ q peccauerũt ante te. Et ecce nos in captiuitate nr̄a sum⁹ hodie: qꝛ nos dispsisti in[m] ip̄roperiũ ⁊ in maledictũ ⁊ in pctm̄ ſm oĩs iniq̄tates patrũ nostroꝝ q discesserunt a te dñe deus noster. Caplm̄. iij.

a Audi[a] isrl' mandata vite: auribus[b] percipe vt scias prudẽtiaꝫ. Quid[c] est isrl' ꝙ in terra inimicoꝝ es. Inueterasti[d] in terra aliena: coinq̄nat⁹ es cũ mortuis. Deputat⁹[f] es cũ descendẽtibus in infernũ: dereliq̄sti[g] fonteꝫ sapiẽtie. nã[h] si in via dei ambulasses: habitasses[i] vtiq; in pace sup terram. Disce[k] vbi sit prudentia vbi[k] sit virtus vbi[l] sit intellectus vt[m] scias simul vbi[n] sit lõgiturni-

ta inferebantur eis in aliena terra. n Et in pctm̄. i. peccatores ⁊ ꝑ peccatis puniti.

Capitulũ. iij.
Audi israel. Postq̄; p̄missa ẽ humilis deprecatio. Hic pñr subdit vtilis informatio. Et ꝑ baruch populus isrl' ad bonũ hortat. secundo eũ multipliciter cõsolatur sequenti caplo ibi. Animo quietior esto. Prima in duas. nã primo pplm ad sapiẽtie obediẽtiã inuitat: secũdo q̄ sit illa sapientia declarat in principio sequẽtis capi. Prima in tres. qꝛ primo ad querendũ sapientiã inducit: scđo ab ea infideles excludit: ibi. Quis inuenit. tertio q̄bus cõcedit ostendit ibi. O isrl'. Circa primũ dicit.
a Audi isrl' mãdata vite. i. mandata dei q̄rũ obseruatio inducit in vitã eternam. Math. xix. Si vis ad vitã ingredi ſua mãdata. b Auribus pci. vt scias

opibus ꝓmittunt bona corpalia ⁊ terrena sub illis intelligunt principaliter ꝓmissa bona spũalia ⁊ eterna: sicut dixi plenius Gen. xv. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. ⁊ huic sensui cõcordat lr̄a sequẽs cũ di.
u Et statuã illis testm̄ alterũ. i. legem nouã ꝑ xp̄m x Sempiternũ. tũ qꝛ legi noue lex altera nõ succedet: tũ qꝛ habet effectũ sempiternũ introducendo statim ad gloriã sempiternã: qđ lex vet⁹ facere nõ poterat: ſm ꝙ deducit aplus satis diffuse in ep̄la ad hebreos: iõ subditur y Et nõ mouebo ãplius pplm meũ ⁊c̄. qꝛ mãsio celestis stabilis ⁊ eterna est. z Et nũc dñe omps. Postq̄; posita est orõnis allegatio. hic pñter ponit deprecãtis cõclusio: cũ dicit a Anima in angustijs. posita. b Et spũs anxius. ex afflictione dura
c Clamat ad te. vt possit aliquãtulũ respirare. d Audi dñe. ꝑ descendẽdo. cetera patet vſq; ibi. e Audi nũc orõnẽ mortuorũ isrl'. i. sanctorũ patriarcharũ ⁊ ꝓphetarũ q̄ viuẽtes orauerũt ad te ꝑ bono statu posterorũ. f Et fi. ipsorũ: que pec. ante te. i. vocẽ nr̄am audi. q̄ l; peccauerim⁹ tibi: tñ penitẽtes clamam⁹ ad te. g Et agglutinata sunt nobis mala. i. pena multiplex est nobis inflicta.
h Noli meminisse iniq̄tates patrũ nostrorũ ꝓ ipsis nos puniendo: nam aliqñ filij iuste ꝑ pr̄ibus puniũtur pena tp̄ali, qꝛ filij sũt que/

prudentiã nõ hũanaꝫ cuius finis est felicitas politica: s; diuinaꝫ ⁊ infusaꝫ: cui⁹ finis est felicitas supna. c Quid est isrl' ꝙ in terra inimicorũ es. i. detẽtus in captiuitate. d Inueterasti in terra aliena. ibi existẽs iam a longo tp̄e. qꝛ regnũ isrl' fuit captiuatũ anno. vi. ezechie. ⁊ iechonias rex iuda cũ nobilib⁹ ⁊ potẽtib⁹ regni sui ãno primo sedechie. ⁊ sedechias cũ reliq̄s anno. xi. regni sui. e Coinq̄nat⁹ es cũ mortuis. cũ fidelib⁹ q̄ dicunt mortui Math. viij. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. filij eñ isrl' inter eos captiuati. cõiter inq̄nabant abis eorũ vt dictũ est sup̄ thobie primo f Deputat⁹ es cũ descendentib⁹ in infernũ. i. cũ idolatris inter eos cõmorando: ꝓpter ergo. Quid est isrl'. i. q̄ est cã istorũ malorũ sup te venientiũ respõdet. g Dereliq̄sti fontẽ sapiẽtie. i. qꝛ dereliq̄sti dei mã.
h Nã si in via dei ãbulasses. tibi oñsa ꝑ legẽ ⁊ ꝓphetas.
i Habita. vtiq; in pace sup terrã. a deo tibi cõcessam: p; eñ ex decursu veteris testi ꝙ q̄diu in via dei ãbulauerũt in terra ꝓmissionis pacifice habitauerũt. k Disce vbi sit prudẽ. infusa. k Ubi sit virtus. sitr̄ infusa: nã sicut virtutes politice ex actib⁹ acq̄site cõuertitur prudẽtie politice: vt habet. vl

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ethicoꝝ.ſic virtutes morales infuſe cōnectūtur prudētie diuine vel infuſe. l Ubi ſit intellect⁹.eſt aūt intellectus ꝓprie ha bitus principioꝝ:articuli vero fidei ſunt principia oīm credi/ biliū:ꝛ ideo fides q̄ eſt virt⁹ intellectualis eſt hmōi intellectus m Ut ſcias ſimul.i.ꝑ ipſam fidē q̄ eſt ſubſtantia rerū ſperāda rū argumentū.i. certitudo nō ap/ parentium. n Ubi ſit longi turnitas vite.i. vita eterna. o Et vict⁹.i.frui tio beata. p Ubi ſit lumē oculoꝝ.ꝑ aptam p̄me veritat̄ vi ſionē. q Et pax.pax dic̄ om/ nimodā appeti/ tus quietatiōē. per fidem eni co gnoſcimus certi tudinalit̄ ꝙ iſta ſunt in deo obie ctiue:ꝛ in beatis ſpiritibus ſubie ctiue r Quis inuenit.Hic oñr fideles ab hac ſa pientia excludit dicēs. Quis in/ uenit ꝛc̄.q.d.nul lus d̄ infidelib⁹ q̄ntūcunq̄ potēt̄ ꝛ magn⁹.iō ſub/ dit̄. s Ubi ſūt principes gē tiū:ꝗ enim ba/ ruch captiuitat̄ regib⁹ iſrl̄ ꝛ iuda orīs terre princi/ pes erant ydola tre ꝛ infideles. t Qui dn̄antur ſup beſtias q̄ ſūt ſup terrā.ꝑ vena tōis exercitiū. v Qui in auib⁹ celi ludūt.ꝑ aucupium. x Qui arg.theſau.ꝛ aur.in quo cōfi.homies.ꝑ hec eni ſꝑant obtinere ſup alia regna dn̄ium. y Et nō eſt finis acq̄ſitio/ nis eoꝝ:q: quātoplura acquirūt tanto ad alia acq̄rēda arden tius anhelāt. z Qui argentū fabricāt.inde faciēdo mone tam vel ydola. a Et ſolliciti ſunt.de obtinēdo qd̄ cupiūt. b Nec eſt inuētio operū illoꝝ.q: frequēter ꝑueniūtur morte anteq̄ poſſint opus intētū ꝑficere:iō dicit̄.Exterminati ſūt ꝛc̄ c Iuuenes.morib⁹ ꝛ etate. d Uiderūt lumē.in bonis ſen ſibilib⁹ ſuū ponētes finē. e Uiā aūt diſcipline ignorauē/ rūt.delectatiōes eni ſenſibiles hāc notitiā impediūt. f Ne q̄ intel.ſemitas eius.i.modos inq̄rendi eam. g Neq̄ filij eoꝝ.male nutriti ꝛ in ſenſibilib⁹ delectationib⁹ occupati ſicut patres eoꝝ. h Nō eſt au.in terra chanaā.in qua an̄ filios iſrl̄ habitauerūt ydolatre peſſimi:vt ꝑ3 in libris numeri ꝛ deu. i Neq̄ viſa ē in themā.nomē eſt terre de q̄ fuit eliphat themani tes q̄ nō ponebat niſi p̄ntem vitā vt dictū fuit ſup librū iob: ꝛ idē videt̄ fuiſſe de alijs habitatorib⁹ illius terre.nā iſte fuit d̄ maiorib⁹ ꝛ prudētiorib⁹:ꝓpterea exclusi erāt a ſapientia diui na q̄ felicitatē ponit in vita futura. k Filij quoq̄ agar.id/ eſt agareni q̄ modo dicunt̄ ſaraceni vſurpātes ſibi nomē a ſa/ ra libera:cū tn̄ deſcēderūt ab agar ancilla abrae k Qui ex quiſier.pru.q̄ de terra eſt.ſūt eni aſtuti in terrenis lucris. l Et fabulatores ad decipiēdū in mercationib⁹ homines. m Et exq̄ſitores intelligētie.q̄ ꝓprie eſt de p̄ntibus tantū. n Uiā aūt ſapiētie.que magis attēdit bona futura,Neſcierūt.

o O iſrl̄.Hic oñr oſtēditur q̄bus cōcedit̄ ſapiētia diuina cū d̄r. O iſrael cōſidera. p Quā magna eſt do.de.i.celū empyreū qd̄ eſt locus bonoꝝ.eſt eni celū ſupremū ꝛ ꝑ ꝯn̄s maxime extenſum q̄ntū a/ gis diſtat a centro mūdi. q Magnus eſt ꝛ nō hꝫ finē.i.termina tionē ſiue finitionē a pte poſt.nam eſt icorruptibilis r Excelſus q: eſt locus ſuprem⁹:vt dictū eſt s Et imē ſus.nō ſimplr̄:q: nulla creatura ſic eſt imenſa: ſed ꝑ ꝯparationē ad nos q̄ q̄ntitatē eius metiri nō poſſum⁹ t Ibi fue rūt gigātes.hoc non re fert̄ ad litterā imediate p̄cedentē:nā in celo em pyreo nō fuerūt gigan/ tes q̄ ſunt hoies incō/ poſiti morib⁹:ſed refer tur ad hoc qd̄ p̄dicitur. Nō eſt audita in terra chanaā:in qua habita uerūt gigātes:vt habe tur Nume.xiij. Ibi vi/ dem⁹ mōſtra quedā fi/ lioꝝ enach de genere gi gantū q̄bus cōpati q̄ ſi locuſte videbamur.

tas vite ꝛ vict⁹° vbi ſit^p lumē ocu loꝝ ꝛ^q pax. Quis^r inuenit locum eius. Et q̄s intrauit in theſauros eius. Ubi^s ſūt principes gentiū et^t q̄ dn̄ant̄ ſup beſtias q̄ ſūt ſup terrā. Qui^v in auib⁹ celi ludunt qui^x argentū theſaurizāt ꝛ aurū in quo ꝯfidūt hoies ꝛ^y nō ē finis acq̄ſitiōis eoꝝ. Qui^z argentū fa bricāt ꝛ ſolliciti^a ſūt nec^b eſt inuē tio operū illoꝝ. Exterminati ſunt et ad inferos deſcēderūt:ꝛ alij lo co eoꝝ ſurrexerunt. Iuuenes^c vi derūt^d lumē ꝛ habitauerūt ſuper terrā. Uiā^e aūt diſcipline ignora uerūt:neq̄^f intellexerūt ſemitas eius:neq̄^g filij eoꝝ ſuſceperūt eā a facie ipſoꝝ lōge facta ē. Nō^h eſt audita in terra chanaā neq̄^i vi ſa eſt in themā. Filij^k q̄z agar q̄^k exq̄ſierūt prudentiā q̄ de terra eſt negociatores terre ꝛ theman: et^l fabulatores et^m exq̄ſitores prudē tie ꝛ intelligētie:viā^n aūt ſapiētie neſcierūt neq̄ cōmemorati ſūt ſe mitas eius. O° iſrl̄ q̄^p magna ē dom⁹ dei:ꝛ ingēs locus poſſeſſio nis ei⁹:magnus^q eſt ꝛ nō hꝫ finē excelſus^r et^s imēſus. Ibi^t fuerunt gigantes noīati:illi q̄ ab initio fue rūt ſtatura magna ſciētes^u belluꝫ. Non^x hos elegit dn̄s neq̄^y viā diſcipline inuenerūt:ꝓpterea^z pe rierūt. Et q̄m nō habuerūt ſapiē tiā interierūt ꝓpter ſuā inſipien tiā. Quis^a aſcēdit in celū ꝛ acce pit eam:ꝛ eduxit eam de nubib⁹: Quis^b tranſfretauit mare ꝛ inue nit illā ꝛ attulit illā ſup aurū electū Nō^c eſt q̄ poſſit ſcire vias ei⁹:ne q̄ q̄ exq̄rat ſemitas ei⁹ Sꝫ^d q̄ ſcit vniuerſa nouit eā ꝛ^e adinuenit eā prudentia ſua. Qui^f preparauit terrā in eterno tpe:et^g repleuit eā bipedib⁹ ꝛ quadrupedib⁹ Qui^h emittit lumē ꝛ vadit et^i vocauit il lud:ꝛ obedit illi in tremore Stel le^k aūt dederūt lumē in cuſtodijs ſuis et^l letate ſunt. Uocate^m ſunt ꝛ dixerūt. Adſum⁹. Et luxerūt ei cū iocūditate q̄ fecit illas. Hic^n ē deus nr̄:ꝛ nō° eſtimabit̄ alius ad uerſus eū. Hic^p adinuenit omnē viā diſcipline:ꝛ^q tradidit illam ia cob puero ſuo:ꝛ iſrl̄ dilecto ſuo. Poſt^r hec in terris viſus ē ꝛ cū

v Sciētes belluꝫ.i.ar tem bellādi. x Nō hos elegit dn̄s.in po/ pulū ſibi peculiarē ſicut elegit iſraelē y Ne q̄ viā diſcipline inuene rūt.nā incōpoſiti mori bus fuerūt. z Pro pterea perierūt.filij eni iſrl̄ eos interfecerūt.vt habet̄ in libris ioſue ꝛ iudicum. a Quis aſcēdit in celū ꝛc̄.q.d. nullus hoim.ſ.ante xp̄i aduentū ꝛ ꝑ tpe illo lo q̄tur baruch. b Quis tranſfretauit mare ꝛc̄.q.d.nullus ꝑ talē tranſfretationē po tuit inuenire ſapiētiam diuinā. c Nō eſt q̄ poſſit ſcire vias eius naturali v̄tute ſic inuēta eſt ſapiētia philoſophica. d Sꝫ q̄ ſcit vniuerſa nouit eā.ſ.de⁹. e Et adinuenit eā prudētia ſua.i.hꝫ eā ꝑ ſeipm̄ ꝛ nō ꝑ doctorē aliū. f Qui p̄parauit trā in eterno tpe.nā i eternū durabit a pte poſt:ſic̄ ꝛ alie mūdi ptes principales.meliorabū tur tn̄ in ſuis qualitatib⁹ in mūdi innouatiōe. g Et reple.eā bi/ pe.ꝛ q̄drupe.i.auib⁹ hoīb⁹ ꝛ aīalib⁹.lꝫ eni aues habitēt i aere:cōmu nius tn̄ alimētū accipiūt in terra. h Qui emittit lumen ꝛ vadit. nā ſm̄ eius ordinationē lumē ſolis ꝛ lune diffundit̄ ꝑ aerē. i Et vocauit illud ꝛc̄.nā ſm̄ ordinationē eius lumē ſolis ꝛ lune quodāmo do reuocat̄ q̄n certis tpibus eclipſant̄. k Stelle dederūt lumē ſm̄ dei ordinationē. l Et letate ſunt.locutio eſt metaphorica:ſic̄ dicit̄ pratū ridet:q: corpa celeſtia nō ſūt aīata ſm̄ damaſcenū. m Uocate ſūt ꝛ dixe.ꝛc̄.illud dicere nō eſt aliud q̄ curſum ſuū ſm̄ or dinationē dei ꝑficere. n Hic eſt deus nr̄.cui obediūt corpa cele/ ſtia ꝛ terreſtria o Et nō eſtimabit̄ alius aduerſus eū.nā alij ſūt dij falſi. p Hic adinue.oēm viā diſci.ducentē ad vitā glorie. q Et tradidit illā iacob ꝛc̄.iacob aūt ꝛ iſrl̄ idē hō fuit:ſꝫ primo vo/ cat⁹ eſt iacob.i.ſupplātator.poſtea iſrl̄.i.vidēs deū.vl̄ direct⁹ cū deo Gen̄.xxxij.ꝑ qd̄ deſignat̄ ꝙ in via ꝑfectiōis oꝫ hoiem prius luctari cū paſſionib⁹ ipas ſubijciēdo ꝑ exercitiū virtutis:poſtea ꝓficit in cō tēplatiōe v̄itat̄. Un̄ dic̄ greg.ſup ezechielē:q̄ ꝯtēplatōis arcē deſide rant tenere:pri⁹ neceſſe eſt:vt in campo actōis ſe ꝑ exercitia ꝓbēt. ꝛ phs.vij.phiſico.ſedēdo ꝛ quieſcēdo.i.ſedatis paſſionib⁹:fit aīa ſci/ ens ꝛ prudēs.ꝛ iō bn̄ dr̄ ꝙ ſapiētiā diuinā dedit de⁹ iacob ꝛ iſrl̄.q: paſſionib⁹ ſupplātatis dat̄ hoī ꝯtēplatio virtut̄. r Poſt h̄ in

ter.vi.eſt cū ho.cōuerſat⁹ eſt.qđ pōt dupliciter intelligi. Uno modo vt ſit relatio p̄teriti. q2 poſt illuminatiōnē iacob patriarche ⁊ datiōnē legis deſcēdentib⁹ ex ſuo ſemie: Exodi.xx.deus appuit illi populo: Exo.xxiiij. Aſcēderūtq3 moyſes ⁊ aaron nadab ⁊ abiu: ⁊ ſeptuaginta ex ſenioꝛib⁹ iſrl': ⁊ viderūt dn̄m deū. Et ſu dif ibidē. Nec non ſup eos q̄ ꝓcul receſſerant de filijs iſrl': miſit manū ſuā: viderūtq3 deū ⁊c. Cū illis etiā cōuerſat⁹ eſt quadraginta annis p̄bens eis māna ⁊ alia bn̄ficia multa: ſm q' dī ps.xciiij.ſm trāſlatōes lxx.interpretum. Quadraginta ānis ꝓxim⁹ fui generatiōi ⁊c. Alio modo vt ſit ꝓphia de futuro q2 poſt tp̄us baruch xp̄s deus ⁊ homo cū hoībus cōuerſat⁹ eſt Jo.i. Uerbū caro factū eſt ⁊ habitauit in nob ⁊c. Et hec ē pfectioꝛ expoſitio: q2 cōuerſatio p̄ma fuit hui⁹ figura.

nūt vos coꝛpaliter bonis tp̄alibus ibidē abūdantib⁹: ⁊ ſpūaliter doctrina ꝓphetarū ibidē habitantiū: ideo ſubdif. y Uidit enī iracūdiā.i.penā. a A deo venientē vob. b enī puidit Hieremias ⁊ alij ꝓphe q̄ locuti ſūt de babylonica captiuitate: vt patuit ſup̄ in libris eoꝝ. b Et dixit. Hic ꝑ̄ſonif

Capitulum.iiij.

Ic liber. Poſtq̄ baruch īduxit ad ſapiētie deſideriū ⁊ oñdit q̄bus datur ⁊ a quo: hic ꝑ̄ſr oſtēdit q̄ ſit illa ſapiētia.ſ.lex a deo data dicēs.

a Hic liber mādatoꝝ dei.ſupple eſt ſapiētia p̄dicta: ꝓpter qđ dicif Deutro.iiij. Hec eſt ſapiētia nr̄a ⁊ intellectus coꝛā pplis. b Et lex q̄ eſt in eter. non enī lex vet⁹ ꝑ nouā eſt abolita: ſed magis pfecta ſm q' dič ſaluatoꝛ mathei.v. Nō veni ſoluere leges ſed adimplere. vt ibidē fuit declaratū.

Omēs q̄ tenēt eam. obſeruādo.

hominib⁹ cōuerſatus eſt. Ca.iiij.

b Ic[a] liber mandatoꝝ dei: et lex[b] q̄ ē in eternū. Omēs[c] q tenent eā puenient ad[d] vitā: qui[e] aūt dereliquerūt eā in moꝛtē. Cōuertere[f] iacob et[g] app̄hēde eā: ambula[h] per viā ad[i] ſplēdoꝛē eius cō tra[k] lumē eius. Ne[l] tradas alteri gloꝛiā tuā: ⁊ dignitatē tuā gēti aliene. Bti[m] ſumus iſrl' q2[n] que deo placēt manifeſta[o] ſūt nobis. Animequioꝛ eſto[q] ppl'us dei mēmoꝛabilis[r] iſrl' Uenūdati[s] eſtis gēntib⁹ nō i pditionē: ſed[t] ꝓpter quod in ira ad[u] iracūdiā ꝓuocaſtis deū: traditiq3 eſtis aduerſarijs. Exacerbaſtis enī eū qui fecit vos deū eternū: immolātes demonijs ⁊ nō deo. Obliti enī eſtis eū qui nutriuit vos et[x] contriſtaſtis nutricē veſtrā h[ier]ſlm. Uidit.n.iracūdiā a[a] deo venientem vobis: ⁊[b] dixit. Audite[c] cōfines ſyō adduxit[d] enī mihi deus luctū magnū. Uidi.n.captiuitatē ppli mei filioꝝ meoꝝ ⁊ filiarū quā ſuperduxit illis eternus. Nutriui[e] enī illos cū iocūditate: dimiſi[f] autē illos cū fletu ⁊ luctu. Nemo[g] gaudeat ſup me viduā ⁊ deſolatā. a[h] multis dꝛelicta ſū ꝓpter pcā filioꝝ meoꝝ q2 declinauerunt a lege dei. Juſticias[i] autem ipſius neſcierūt nec ambulauerūt ꝑ vias mādatoꝝ dei neq3[k] ꝑ ſemitas veritatis eius cū[l] iuſticia ingreſſi ſūt Ueniāt[m] cōfines ſyon: ⁊ memorentur captiuitatē filioꝝ ⁊ filiarū mearū: quā ſupduxit illis eternus adduxit[n].n.illos ſup gētē[o] de longinquo gētē iꝑ̄bā ⁊[p] alterius lingue qui[q] nō ſūt reueriti ſenē: neq3 pueroꝝ miſerti ſūt Et[r] abduxerūt dilectos vidue: ⁊ a filijs vnicā deſolauerūt. Ego[s] autē qd poſſum adiuuare vos. Qui[t].n.adduxit ſuper vos mala: ipſe[u] vos eripiet de manibus inimicoꝝ veſtroꝝ. ambulate[x] filij ābulate: ego[y].n.derelicta ſū ſola. Exui[a] me ſtola pacis. indui[a] aūt me ſacco obſecratōnis ⁊[b] clamabo ad altiſſimū in diebus meis. Animequioꝛes[c] eſtote filij clamate ad dn̄m ⁊ eripiet vos de manu pꝛincipū inimicoꝝ. Ego[d] enī ſperaui in eternū ſalutē veſtrā: ⁊[e] venit mihi gaudiū a ſctō ſup[f] mia q̄ venit vobis ab eterno ſalutari nr̄o. Emiſi.n.vos cū luctu ⁊ plo

ppli cōſolatio in ꝑſona hierlm: ⁊ vt oppoſita iuxta ſe poſita magis elucēſcāt p̄mittif mā deſolatōis ſecūdo cōſolatōis ibi Ego āt. Circa p̄mū dī. b Et dixit.ſ.ꝑ ꝓphas ⁊ alios ſctōs deſolatiōnē hierlm lamentantes eo mō loquendi q' paſſiuus dicif facere ⁊ dicere qđ ppl'us ei⁹ facit ⁊ dicit. c Audite ꝯfines ſyon i.ciuitates affinitatē cū hierlm habētes d Adduxit enī mi.de⁹ lu.ma.i.materiā magnā lugendi: p⁹ exercitum chaldeoꝝ: ꝑ ꝓplm meū captiuantis e Nutriui enī il. cū iocūditate tpibus dauid ⁊ ſalomonis.q2 tunc erat i magna bonoꝝ tēpaliū ⁊ ſpūaliū pſpitate f Dimiſi aūt illos cū luctu ⁊ fletu.cum ducerent in babylonē tpibus iechonie ⁊ ſedechie g Nemo gaudeat ſup me.que magis indigeo cōpaſſione.

d Ad vitā.ſ.grē in p̄ñti ⁊ glīe in futuro.l3 enī pīes veteris teſtamēti decedētes: nō ſtatim admitterenf ad gloꝛiā.erāt tn̄ admittēdi ſuo tpe.ſ.amoto impedimēto ꝑ xp̄m. e Qui aūt dereli.eā tranſgrediēdo q2 decedētes ſtatim deſcēdebāt in gehēnam. f Cōuertere iacob.i.popule deſcēdens a iacob. g Et apprehēde eā.ꝑ iugem memoꝛiā h Ambula ꝑ viā moꝛū. i Ad ſplendoꝛē eius. oclos cōuertēdo ideo ſubdif. k Contra lu.eius.tales enī nō habēt an̄ ſe vmbras ignoꝛantie vel culpe: auertētes aūt ſe a lumīe habēt vmbras culpe ⁊ ignoꝛantie ante ſe. l Ne tradas alteri glo.tuā ⁊c.legē diuinitus datā dimittēdo: de cui⁹ acceptiōe poterat ppl'us iſrl' p̄ ceteris pplis gloꝛiari: ſʒ q' dī ps.cxlvij. Nō fe.ta.oīi na.⁊ iu.ſu.nō ma.ei.ideo ſubditur. m Bea.ſu.iſrl'.hoc dicit baruch eo q' erat de pplo illo. n Quia q̄ deo placēt.i.mādata legis ⁊ ꝓphetarū oꝛacula. o Manifeſta ſūt nobis.in lege ⁊ ꝓphetis p Animequioꝛ. Poſita ppli exhoꝛtatiōe hic ꝑ̄ſr ponif eius conſolatio: ⁊ p̄mo in ꝑſona baruch loquēnis.ſcđo in ꝑſona hierlm metropolis: ibi. Et dixit. tertio in ꝑſona dei cōſolātis: ibi. Animequioꝛ eſto hierlm. Circa p̄mū dicif. p Animequioꝛ.i.cōſtantioꝛ ⁊ hilarioꝛ. q Eſto ppl'us dei.i.ppl's iſrl' dei cultoꝛ ceteris ad ydolatriā declināntib⁹ r Memoꝛabilis iſrl'.coꝛā deo: lʒ oblit⁹ videaris: ideo ſubdif. s Uenūdati eſtis.gentib⁹.nō in pditionē.ſʒ vt afflictio det vobis intellectū ad veſtrā emendationē: ideo ſubdif. t Sed ꝓ.qđ in ira.i.in peccatis viris ira dei dignis. v Ad iracūdiā ꝓuo. deum. traditiq3 eſtis ⁊c.⁊ pʒ lr̄a vſq3 ibi. x Et cōtri.nutri.v̄ram hierlm. q̄ nutriuit vos coꝛpaliter bonis tp̄alibus ibidē abūdantib⁹.

h A multis.de filijs meis in captiuitatem ductis i Juſticias aūt ipſius neſcierūt.practice: l3 aliqui ſciuerint ſpeculatiue.ſ.ſacerdotes ⁊ legiſpeciti viuētes male. k Neq3 ꝑ ſemitas.ꝯtū ad ꝯſimilia. l Cū iuſti.ingreſſi ſūt.ſ.pcā ꝑ dei iuſticiā: vn̄ inflicta ⁊ peccatiū punitio eōi mō loquēdi iuſticia nomiaf. m Ueniāt cōfines ſyon ⁊ co me.⁊c.de hoc enī ciuitates in circuitu iudee exiſtētes frequēter loquebanf ſicut ſolet fieri de tali caſu. n Adduxit ⁊c.de longinqu.ſ.de chaldea ⁊ alijs regnis exiſtētibus ſub chaldeis o Gentē improbā.i.bonis moꝛib⁹ carentē p Et alterius lingue.ꝓpter qđ min⁹ miſerebanf: q2 nō intelligebant v̄ba deprecantiū: ideo ſubdif. q Qui nō ſūt reueriti ſenē ⁊c. quibus tn̄ eſſet maxime cōpatiendū: ſed abſq3 diſcretiōe etatis cōditionis ⁊ ſexus pplm crudeliter afflixerūt. r Et abduxerūt dilectos vidue.i.filios eius in captiuitatē duxerūt: ⁊ ſic eā vnicā ⁊ deſolatā dimiſerūt. s Ego aūt. Hic ꝑ̄ſr ponif materia cōſolatiōis eū dī. Ego aūt q̄d poſſum adiuuare vos.q.d. nō eſt a vobis petendū humanū auxiliū ſʒ diuinū.ideo ſeq̄tur. t Qui enī adduxit ſup vos mala.pene ad v̄ram coꝛrectionem v Ipſe eripiet vos de ma.inimi.vel.ſ.ad nois ſui laudē ꝓpiciens cyro edificare tēplū in hierlm ꝓpter qđ dedit pplo iudeis redeūdi licentiā: vt hr̄.i.Eſdre.i. x Ambulate filij.de virtute in virtutē. y Ego enī derelicta ſum ſola.ſicut lamentabaf hieremias ꝓpha dicēs Tren.i. Quō ſedet ſola ci.⁊c.

z Exuime ſtola pacis.i.veſtib⁹ iocūditatis. a Indui au tem me ſac.obſecra.antiq̄tus eñ afflictionis tp̄e orabāt hoīes in ſacco ⁊ cinere:vt patet de niniuitis Jone.iij.cap. b Et cla.ad altiſſimū ⁊c.cōfidēs q̄ acquieſcat p̄cibus meis:ideo ſub dit. c Animequiores eſtote filij.cōfidentes de auxilio dei ponit̄ cōſolatio inducta ex p̄ſona dei:⁊ p̄mo fit mētio d̄ captiuitatis babylonice liberatione.ſc̄do de p̄pli fidelis exultatione:ibi.Exue te hierl'm.Circa p̄mū ponit̄ p̄mo aduerſarioꝝ punitio cum dicitur.
c Nocētes.tibi.ſ.chaldei. d Peribūt ſubiecti;⁊ depreſſi. cetera patēt vſq; ibi. e Sicut eñ gauiſa eſt in tua ruina.ſ.gēs chaldai ca. f Sic cōtriſtabit̄ in ſua deſolatiōe.p cyrū ⁊ darium:vt habet̄ Dan̄.v. g Ignis eñ ſupueniet ei ab eterno.ſ.diſpoſit⁹ a deo q̄ eſt etern⁹.q̄ etiā oia futura preuidit ab eterno babylon eñ q̄ erat metropolis chaldeoꝝ fuit inceſa p magna p̄te p cyrū ⁊ darium.

d Ego eñ ſpe. in eter.ſalutē ve ſtrā.i.q̄ dei vob nō ſolū ſalutem tp̄alē ſ; etiā eternā. e Et venit ⁊c.a ſcto.i.a deo q̄ eſt ſanctuſſanctorum.
f Sup ⁊c.ab eterno ſalutari noſtro.i.a xp̄o q̄ ſm diuinitatē eſt ab eterno ⁊ ſic deliberatiōe p̄pli facta p cyrū trāſit ad loquendū de liberatiōe facta p xp̄m:tanq̄ de figura ad figuratū ſic̄ Eſaie.xiiij loquēdo de caſu regis babyloniſ ſub eodē contextu lre trāſit ad loquēdū d̄ caſu demonis vt ibidē plenius fuit dictū:⁊ ad idem facit q̄d ſequit̄ g Reducet aūt vos mihi dñs cū gaudio ⁊c.p̄pl's eñ poſt babylōice captiuitatis reditū q̄ſi cōtinue fuit in afflictiōe:ppter q̄d vi hec ſcriptura loq; ſaltē p̄ncipaliter de liberatione facta p xp̄m
h Sicut eñ viderūt vicine ſyō i.ciuitates circa iudeā poſite. i Captiuitatē v̄ram a deo.vobis inflictā ppter peccā v̄ra. k Sic vide:⁊ in celeritate.i.cito l Salutē veſtrā in deo ⁊c.ſi referat̄ ad liberationē de babylone ē hyperbolica aūt ad liberationē p xp̄i gratiā eſt locutio clara.

ratu:reducet[g] autē vos mihi dñs cū gaudio ⁊ iocūditate in ſempiternū. Sicut[h] eñ viderūt vicine ſyon captiuitatē[i] v̄ram a deo: ſic[k] videbūt ⁊ in celeritate ſalutē[l] veſtraꝫ in deo:q̄ ſupueniet vobis cū honore magno ⁊ ſplēdore eterno Filij patiēter ſuſtinete irā q̄ ſupuenit vobis. Perſecutus[m] ē eñ te inimic⁹ tu⁹ ſ;[n] cito videbis pditionē ipſi⁹ ⁊ ſup ceruices ipſi⁹ aſcēdes. Delicati[o] mei ābulauerūt vias aſpas. ducti[p] ſunt eñ vt grex[q] direptus ab inimicis. Animequiores[r] eſtote filij ⁊[s] pclamate ad dñm. Erit[t] eñ memoria veſtra ab[u] eo q duxit vos. Sic[x] eñ fuit ſenſus v̄r vt erraretis a deo: decies[y] tm̄ iterū cōuertētes requiretis eū. Qui[z] eñ induxit vobis mala ipſe[a] rurſum adducet vob ſempiternā iocūditatē cū ſalute v̄ra. Animequior[b] eſto hierl'm: exhortat̄ eñ te q noiauit. Nocētes[c] pibūt[d] q te vexauerūt: ⁊ qui gratulati ſūt in tua ruina punient̄ Ciuitates qbus ſeruierunt filij tui punient̄: et q̄ accepit filios tuos. Sicut[e] eñ gauiſa ē in tua ruina et letata ē in caſu tuo: ſic[f] cōtriſtabit̄ in ſua deſolatiōe. Et amputabit̄ exultatio multitudinis ei⁹: ⁊ gaudimoniū ei⁹ erit in luctū. Ignis[g] eñ ſupueniet ei ab eterno in[h] lōgiturnis dieb⁹ ⁊ habitabit̄ a demonijs in multitudine tp̄is. Circumſpice hierl'm ad orientē: ⁊ vide iocūditatē a deo tibi venientem. Ecce eñ veniūt filij tui: q̄s dimiſiſti diſperſos veniūt collecti ab[k] oriente vſq; ad occidētē in[l] verbo ſancti gaudētes in honorē dei.

c Exue te[a] hierl'm Capi.v. ſtola luct⁹ ⁊ vexatiōis tue: ⁊ induere te decore ⁊ honore q a[b] deo tibi ⁊ ſempiterna glia. Circūdabit[c] te de⁹ dyploide iuſticie: ⁊[d] imponet mitrā capiti tuo honoris eterni. De⁹[e] eñ oñdet ſplendorē ſuū in te:q ſub celo eſt. Noiabit[f] eñ tibi nomē tuū a deo i ſempiternū pax iuſticie ⁊ honor pietatis. Exurge[g] hierl'm ⁊ ſta i excelſo: ⁊[h] circūſpice ad orientem: ⁊ vide collectos filios tuos ab oriēte ſole vſq; ad occidentē in[i] verbo ſancti gaudentes[k] dei memoria. Exierunt[l] eñ abs te pedibus[m] ducti ab inimicis:adducet[n] autē illos dñs ad te portatos in honorē ſicut filios

b In longiturnis diebus:q: nō fuit reedificata:ſ; mag̃ poſtea hominib⁹ inhabitabilis facta ppt aialia venenoſa ⁊ mōſtruoſa ſic p̄dixit eſa.xiij.ſc̄do ponitur captiuitatis liberatio cū dicit̄. i Circūſpice hierl'm ad orientē ⁊c. inde eñ venit cyrus ad deſtruendū babylonā ⁊ ad dandū p̄plo iudaico redeūdi licētiā: ideo ſubdit̄.Ecce eñ veniūt filij tui ⁊c.ſequit̄.
k Ab oriēte vſq; in occidentem.i.ab omi loco vbi fuerāt diſpſi: q: cyrus qui fuit monarcha publicauit dictā licētiā p totū imperiū ſuū:vt habet̄.i.Eſdre.i.
l In v̄bo ſancti gaudētes.i.in v̄bo dei:q̄ ē ſanctuſſanctorum: ⁊ p Eſaiā Hieremiā ⁊ alios pphas predixerat hūc reditū in honorem dei.q̄ redeūtes edificauerūt tēplum in hierl'm ad honorē diuinū.

m Perſecu.eſt eñ te inimi.tu⁹.i.chaldeoꝝ p̄pl's ſm p̄mum intellectū:diabolus aūt vel q̄liber tirānus pſequēs eccliam q̄tū ad ſc̄m n Sed cito videbis pditionē ipſius.q: cyrus deſtruxit p̄pl'm chaldeoꝝ:⁊ xp̄s diaboli potentiā cōfregit ⁊ etiā tyrānoꝝ. o Deli.mei.am.vi.aſpas.i.grauiter ſunt afflicti ab aduerſarijs. p Ducti ſunt eñ in captiuitatē ⁊ mortem q Ut grex direpti⁹.i.rapt⁹ p p̄dā. r Animequiores eſtote filij.ſuſtinēdo patiēter. s Et pclamate ad dñm. q̄ liberauit vos poterit:ideo ſubdit̄ t Erit eñ memoria v̄ra in bonū. u Ab eo q̄ duxit vos.i.a deo q̄ pmiſit vos in captiuitatem duci. x Sicut ⁊c.vt erraretis a deo.p multiplicē ydolatriā:ſicut patet.iiij.Reg.⁊.ij.palipo. y Decies ⁊c. requiretis eū.poſt reditū eñ captiuitatis babylonice nō legunt̄ iudei fuiſſe ydolatre:niſi aliq̄ pauci tp̄e antiochi epiphanis ducti etiam ad hoc mag̃ timore q̄ infidelitate:vt h̄r.i.mach.⁊.ij.iſta tñ requiſitio dei magis impleta fuit in aplis ⁊ alijs credentibus de iudaiſmo:vt p; act.ij.⁊.iij. z Qui ⁊c.mala.ſ.pene.
a Ipſe rurſum adducet vobis.⁊c.q̄d potiſſime impletū eſt in gaudio ianue celeſtis p xp̄m b Animequior eſto.Hic p̄ñr

Exue te hierl'm.Hic vltimo ſub noie hierl'm inducitur p̄pl's ad gaudiū ⁊ exultationē cū dicit̄ Capl'm.v. a Exue te hieruſalē ſtola luct⁹ ⁊ vexatiōis.mos eñ erat antiq̄tus ⁊ adhuc eſt in aliq̄bus terris aduerſitatis tp̄e veſtes lugubres accipe ⁊ redeunte pſpitate illas deponere.⁊ ſi in hac p̄te dirigat̄ ſmo ad ſynagogā p tēpe redit⁹ captiuitatis babylonice eſt ſmo hyperbolicus.ſi aūt ad eccliam eſt magis plan⁹:ppter q̄d intēdo lr̄am ſeq̄ iſto modo referēdo primo ad tp̄s gr̄e.⁊ p̄m ad tp̄s glie:ideo ſubdit̄. b A deo tibi eſt ſempiterna glia.q̄ p grām hic inchoat̄ ⁊ in p̄ria cōſummat̄ c Circūdabit te de⁹ dyploide.q̄ eſt veſtis militaris.⁊ d̄r a duplo duplas q̄ſi duplex veſtis.p quā intelligit̄ duplex ſtola glie.ſ.aie ⁊ corporis.
d Et imponet mitrā capiti ⁊c.q̄d videm⁹ impletū in pōtificib⁹ noui teſti. e De⁹ eñ oñdet ſplēdorē ſuū in te.p agnitionē veritatis euāgelice. f Noiabit̄ ⁊c.in ſempiternū pax iuſticie.vñ de xp̄i regno d̄r Eſaie.ix.Multiplicabit̄ eius imperiū ⁊ pacis eius nō erit finis.
g Exurge ⁊c.in excelſo.i.in culmīe virtutis. h Et circūſpice ad orientē.i.ad xp̄m.de quo d̄r Luc.i.Uiſitauit nos oriēs ex alto.
i In v̄bo ſcti.i.xp̄i q̄ eſt ſanctuſſanctoꝝ.Dan̄.ix. k Gaudētes dei memoria.apl'i eñ ⁊ alij credētes in eccl'ia p̄mitiua etiā in tormentis poſiti gaudebāt ex memoria xp̄i.Act.v.Ibāt ap.gau.a cō.cō.q.d.ha.ſ.p no.hie.cō.pa. l Exierūt eñ abs te.i.a te m Pedibus ducti.nā frequēter ducebant̄ ad mortē nudis pedib⁹ vt pdēnati. n Adducet ⁊c.portatos in honorē.nā aie eoꝝ portabantur

honorifice ab angelis ad gloriam. Dicit aūt. Ad te. eo ꝙ eſt vna ec/
cleſia militās et triūphans ſm duplicē ſtatū. ſ. vie et patrie. et ſic de
vno ſtatu eccleſie rapti crudeliter portabanī ad aliū ſtatū eccleſie ab an
gelis honorifice. Pōt etiā totū exponi de ſtatu vie ſm diuerſa tēpa
nā epi qui tpe pmitiue eccleſie pmi de eccleſijs ad tormēta rapiebanī,
modo ad ſuas eccl'ias a
milib' et pſonis nota
bilib' in pncipio hono
rifice deportantur: iō
ſubdit. o Cōſtituit
eni deus. i. diſpoſuit.
p Humiliare oēm mō
tem excelſum. i. tēpale
dniuz. Vñ et ɔſtantin'
iperator exhibuit beato
Silueſtro ſtratoriſ offi
cium. q Et rupes
ꝑhēnes. i. reges quorū
regna diu durauerūt.
r Et conualles. i. infi/
mos hoies. s Re/
plere inequalitatē terre
i. in vnā eccleſiā cōueni
re. in qua nō ē acceptio
pſonarū. t Vt am
bulet iſrl. i. fidelis pp'ls
v Diligenter in bono
rē dei. ad hāc eni diligē
tiam mouere dʒ equali/
tas dicta. qꝛ magn' ſicē
puus ꝓficere pōt in dei
via x Obūbrauerūt
aūt ſilue et c. i. āgeli ſan
cti et eccl'ie miniſtri ſua
ꝓſidentia confortant et
dirigūt pp'lʒ in via dei
vt ſic pueniat ad lumē
glorie cū iocūditate: iō
ſubdit y Adducet
eni et c. cū mia et iuſticia
ꝗ ſemp ſe ɔcomitanī in
omib' opibus dei. cui eſt honor et gl'ia in ſecula ſeculorū. Amen.

regni. Cōſtituit[o] eni deus humi
liare[p] oēm montē excelſum et[q] ru
pes ꝑhēnes: et[r] cōualles replere[s]
inequalitatē terre vt[t] ambulet iſrl' di
ligēter in[v] honorē dei. Obūbra/
uerūt[x] aūt ſilue et omne lignū ſuaui
tatis iſrl' mādato dei. Adducet[y]
eni de' iſrl' cū iocūditate in lumine
maieſtatis ſue cū mia et iuſticia ꝗ
eſt ex ipſo.

Incipit ep'la quā miſit hiere/
mias ad iudeos q captiui erāt in
babylone: cuius ep'le ſcriptor fuit
Baruch ꝓpter qd adiūgit eius
libro. Caplm. vj.

P Ropter[a] peccata ꝗ pecca
ſtis ante deū abducemini[b]
in babyloniā captiui a nabucho/
donoſor rege babyloniorū. In/
greſſi itaqʒ in babylonē eritis ibi
annis plurimis et tēpibus longis:
vſqʒ[c] ad generatiōes ſeptē: poſt[d]
hoc aūt educā vos inde cū pace.
Nūc[e] autē videbitis in babylo
nia deos aureos et argenteos et la
pideos et ligneos in[e] hūeris por
tari[f] oſtentantes metū gentibus.
Videte ergo ne et vos ſimiles ef
ficiamini factis alienis et metuatis
et met' vos capiat in ipſis. Viſa[g]
itaqʒ turba de[h] retro et ab an: ado
rantes[i] dicite[k] in cordib' veſtris
Te[l] oportet adorari dñe. Ange
lus[m] aūt meus vobiſcū eſt. Ipſe
aūt[n] exquirā aias veſtras. Nam[o]
ligna ipſorū polita[p] a[q] fabro: ipa[r]
ēt inaurata et inargētata falſa[s] ſūt
et[t] nō poſſunt loq. Et[v] ſicut virgi
ni amāti ornamēta: ita accepta au
ro fabricata ſunt. Coronas certe
aureas habēt ſup capita ſua dij il/
lorū vnde[x] ſubtrahūt ſacerdotes
ab eis aurū et argentū: et erogāt il/
lud in ſemetipſis. Dant autē et ex
ipſo ꝓſtitutis et meretrices ornāt
et iterū cū cepint illd a meretricib'
ornāt deos ſuos. Hi[y] aūt nō libe
rātur ab erugine et[z] tinea. Optis

Propter pctā que peccaſtis. Hec eſt ſcda ps pnci Caplm. vi.
palis hui' libri. in qua ponit ep'la hieremie ad iudeos ꝗ capti/
ui erāt in babylone cuius ſcriptor fuit Baruch ꝓpter qd adiūgitur
eius libro. Et diuidit in tres ptes. nā pmo ponit hui' captiuitatē cā.
ſcdo ꝓhibet ydolatriā: ibi. Nūc aūt. tertio ſubdit ei' multiplex igno
miniā: ibi. Nā ligna. Circa pmū dicit. a Propter pctā ꝗ pecca/
ſtis añ deū. i. in hierlʒ ꝗ erat electa ad diuinū cultū. et etiā in tēplo. nā
in plateis hierlm et in atrijs tēpli fuerūt are edite. vt pʒ. iiij. Reg. et ij.
Paralipo. b Abducemini in babyloniā captiui. Ex quo videt
ꝙ hec ep'la fuit ſcripta poſt trāſmigrationē ioachim. et eorum ꝗ cū eo
ducti fuerūt in babylonē. iiij. Reg. xxiiij. et ante captiuitatē generalē
ſub rege ſedechia factā: et ſic hieremias in hac ep'la loquit huic capti
uitati p modū futuri. ſicut in ep'la miſſa trāſmigratis cū ioachim que
habet Hiere. xxix. loquit p modū pteriti. verūtñ hec ep'la ſcda nō fu/
it in babylonē miſſa donec poſt mortē hieremie: Baruch illam porta
uit ibidē. et eā legit trāſmigratis cū iechonia et captiuatis cū ſede/
chia. c Vſqʒ ad generatiōes ſeptē. i. vſqʒ ad ſeptē decades āno
rum. vt dicūt aliq. ꝗ faciūt. lxx. ānos. tñ eni tēpis ſm cōmuniorē opi/
nionē fluxit a tranſmigratione ioachim vſqʒ ad reditū de babylone
ſm tñ hebreos deficiūt quattuor āni vel ꝗnqʒ. vt infra videbit. Sʒ
hoc dictū videt deficere pmo in hoc ꝙ tpe. x. ānorū cōputant ꝓ vna
generatiōe. qꝛ puer. x. ānorū generare nō pōt ſm cōem curſuʒ nature
ſcriptura vero loqtur de generatiōe ſm modū nature cōſuetuʒ. ſcdo
qꝛ nō fuerūt ibi ſeptē decades cōplete: vt dictū eſt ſm cōputationem
hebreorū quā cōius ſecut' ſum. Et ideo videt mihi ꝙ tēpus ſeptem
generationū inchoandū ſit a trāſmigratiōe iechonie: et terminandū
in reditu pp'li de babylone facta p Eſdram. vt habet. i. Eſdre. vij. et
viij. ꝗ facta fuit ſeptimo āno darij ſm cōputationē quā in pcedētib'
libris ſecut' ſum tanꝙ veriorē Dañ. ix. et in pncipio libri Heſter. hoc
aūt tps fuit centūtriginta ānorū vel ad min'. cxx. Nam a trāſmigra/
tiōe iechonie vſqʒ ad captiuitatē ſedechie regis fluxerūt. xi. an/
ni. et inde vſqʒ ad pmū annū monarchie cyri. lij. et inde vſqʒ ad
cambiſem eius filiū. iij. āni ſm hebreos. ſm alios aūt hiſtorio/
graphos. xij. poſt cyrū cābiſes regnauit. viij. ānis. et poſt ipſuʒ
aſſuerus. xl. et poſt eū filius ei' darius alio noie Artaxerſes. di
ctus. vij. ānis vſ
ꝗ ad miſſionem
eſdre cū pp'lo in
iudeā redeūtis.
āni vero dicti ſi/
mul iūcti faciunt
ānos. cxx. ꝯputa
tis tamen tribus
ānis monarchie
cyri. cōputatꝭ vō
xij. faciūt annos
cxx. vel. cxxx. in
tāto vero tpe hñ
ɔplenī. vij. gene
rationes ſm cur
ſum nature. inue
nis eni decē et ſe
ptē ānorū. vl. mi
pōt naturalr ge
nerare.
c Poſt hoc aūt
educam vos in/
de in pace. cū d/
dre ſacerdote.
d Nūc aūt. Hic
ɔñr arcet pp'lus
ab ydolatria: cū
di. Nūc et c. deos
aureos. i. ydola
et c. e In hu
meris ſacerdotū
f Portari oſtē/
metū gentib'. i.
ad incutiēdū eis
timorē. Ad cui'
intellectū ſcdū
ꝙ ſicut. i. Reg. iiij. archa dñi p ſacerdotes fuit portata ad exer/
citū ad incutiendū terrorē philiſteis. et ſicut rege francie in exer
citu exiſtēte fiūt ꝓceſſiōes pariſius et alibi. in ꝗbus ex deuotio
ne portanī ſanctorū reliquie. vt orōnib' eorū rex et ſuus exerci
tus adiuuent et aduerſarij cōfundanī. et ſic ꝓ ſalute regis ba/
bylonis idola portabanī in ſacerdotū humeris: ideo ſubdit
g Viſa itaqʒ turba. babyloniorū. h De retro et ab ante.
Nā in tali deportatiōe aliq pcedebāt et aliq ſequebanī idola
ſicut in ꝓceſſionib' xpianorū aliqui pcedūt et aliq ſequūtur ſan
ctorū corpa. i Adorātes. deū verū. k Dicite in cordi/
bus vrīs. ſi in palā dicere nō audetis. qd dicit ꝓpter infirmos
l Te oportet adorari dñe. et nō idola vana m Angelus aūt
meus vobiſcū eſt. hoc dr in pſona dñi. et accipit de Exo. xxiij.
n Ipſe aūt exqrā aias vras. de manu illorū qui vos oppri/
mūt iniuſte. et accipit hoc verbū dñi de Gen. ix. o Nam li/
gna. Hic ɔñr ponit idolatrie multiplex ignominia. ꝗ multis de
ductionib' cōcludit et patebūt ptes ꝓſequēdo. Ergo pma de/
ductio accipit ex eorū fabricatiōe et ornamēto: cū dr. p Nā
ligna ipſorū. aliq dicūt ligua. eo ꝙ poſt ſubdit. Et nō pñt loqui
ſed hoc non videt mihi. nā imagines fabricanī et formanī ore
clauſo et ſic nō apparet lingua. nec fit in eis. et qꝛ ɔtractio planior
eſt: cū dicit. o Nā ligna ipſorū. i. ligna ex ꝗbus fiūt idola.
p Polita. ſupple ſunt. q A fabro. ſ. lignario. r Ipa
aūt inaurata et inargētata. de ſup. s Falſa ſūt. lʒ eni lignū
aurū et argentū et hmōi ꝗ ſunt materia idoli ſint res vere natu/
rales. tñ ad id qd ſignat idolū ex eis factū falſa ſunt: ideo dicit
ap'ls pma ad Cor. viij. ꝙ idolū nihil ē in mūdo: et p hʒ ex pʒ qd
dr. s Falſa ſūt i pl'ali. pʒ ꝙ in pncipio verſus nō ē ligua
in ſinglari. t Et nō pñt loq. q. d. ſi eēnt veri dij poſſent loq
v Et ſic virgini amāti ornamēta et c. ſic idolis fiūt ornamenta
ac ſi diligerēt talia, cū tñ nihil poſſint diligere: ideo ſubdit,

x Unde ſubtrabūt ſacerdotes.ſi eñ eēnt dij vere diligētes ta lia nō pmitterēt ſibi ſubtrabi. y Nō liberant ab erugine .i.rubigine q̄tū ad aurū argentū ⁊ alia metalla ex q̄bus fiunt idola. z Et tinea.q̄tū ad ligna ex q̄bus fiūt.⁊ veſtes quibus operiūtur.q̄ a vermib⁹ corroduntur. a Extergēt faciem ipſorū.q: idola nō pñt ſe tergere cetera patent vſq̄ ibi b Ha bet etiā.ſ.idolū. c In manu gla diū ⁊ ſecurim.ſic eſt formabat idolum martis q̄ di cebat deus belli d Se aūt d̄ bello ⁊c. frequenter eñi in ve.teſta.legit q̄ deuicti idolatris recipiebāt a victorib⁹ eorū idola. Et ex p̄dictis cōcludit. e Unde vobis notū ſit ⁊c.ſ. q̄ in eis nihil eſt numinis.nec eis eſt aliq̄ reuerētia exhibenda. f Sicut eñ.hic ponit ſc̄da deductio ad eandē cōcluſionē ⁊ accipitur ex defectu vtilitatis:cū dr̄.Sicut ⁊c.inutile efficit ad officiū p̄prium:materia tñ aliq̄ vaſ.vt fragmenta ciphi argentei vel boni.ſimiliter idola q̄diu ſtant in propria forma nihil valēt.materia aūt vt argentū ⁊ aurū valz ad aliq̄s vſus. g Et ſicut ⁊c. circumſepte ſūt ianue.ne poſſit exire d̄ carcere. h Aut ſicut ad ſepul.addu.mortuū.antiq̄t⁹ eñ in ſepulcris potentiū ponebant p̄cioſa ppter q̄d claudebant fortiter ⁊ cū diligētia ne a latronibus raperent. i Ita tutāt ſacerdotes oſtia.t͡eplorū. k Ne a latronib⁹ expolient.ſ.idola ab ornamētis ſuis p̄cioſis.

x Ex omī p̄cio ⁊c.oſtētantes.i.manifeſte oſtēdentes. y Ignobilitatē ſuā hoīb⁹.p hoc eñ q̄ portant:patet q̄ nō habēt virtutē greſſiuam. z Cōfundant etiā qui colūt ea.i.debēt cōfundi in ſemetipſis colētes ſicut deos talia nullā virtutem habētia. a Propterea ſi ceciderint in terrā.ex pondere materie. b A ſemetipſis nō cōſurgunt .i.ppria virtute nō pñt ſurgere. c Neq̄ ſi quis eū.i.idolum. d Statuerit rectū p ſemetipſuz ſtabit.qd̄ eſt min⁹. e Sed ſicut mortuis.i.nullā virtutē habētib⁹ f Munera eorū illis apponētur .i.fulcamēta aliena q̄b⁹ ſuſtentant. g Hoſtias illorū vēdūt ſacerdotes:nam idola cōmedere nō pñt ſibi oblata h Et abutunt.i.hoſtiarum precio ad illicitos vſus vtunt. i Similiter ⁊ mulieres eorū decerpētes.i.ſibi rapiētes de talib⁹ hoſtijs ⁊ earū p̄cijs k Neq̄ ⁊c.impartiunt.i.de huiōi hoſtijs idola indigentibus nihil largiri pñt. l De ſacrificijs eorū fete ⁊ mēſtruate.i.mulieres imūde. m Cōtingūt.qd̄ nō pmitterēt ſi eſſent vere dij.iō concludūt. Scientes itaq̄ ⁊c. n Unde eñ.h̄ pñt ponitur quarta deductio ad eandē cōcluſiones ⁊ incipit a ſacerdotum cupiditate: cum dicit p modum queſtionis. Unde eñ vocant dij.i.reputant: ⁊ rñdet dicēs. o Quia mulieres.de facili deceptibiles p Apponūt dijs argēteis ⁊c. oblatiōes ⁊ munera que cedunt in vſus ſacerdotum.⁊ ſic aſſerunt idola deos eſſe propter lucrum:ideo ſubdit.

aūt illis veſte purpurea extergēt[a] faciē ipſorū,ppter puluerē dom⁹ q̄ eſt plurim⁹ inter eos. Sceptrū aūt habet vt homo ſicut iudex regionis:q in ſe peccantē nō interficit. Habet[b] etiā in[c] manu gladiū ⁊ ſecurim: ſe[d] autē de bello ⁊ a latronib⁹ nō libat. Unde[e] vobis notū ſit:q: nō ſūt dij. Nō ergo timeritis eos. Sicut[f] eñ vas hoīs cōfractū inutile efficit: tales ſunt ⁊ dij illorū. Cōſtitutis illis in domo oculi eorū pleni ſūt puluere a pedib⁹ introeūtiuz. Et[g] ſic alicui q regē offendit circūſepte ſunt ianue aūt[h] ſicut ad ſepulchrū adductuz mortuū:ita[i] tutāt ſacerdotes oſtia clauſuris ⁊ ſeris ne[k] a latronib⁹ expolient. Lucernas[l] accendūt illis: ⁊ qdem multas: ex qb⁹ nullā videre pñt. Sunt aūt ſic trabes in domo. Corda vō eorū dicūt elingere ſpentes q de terra ſūt dū comedūt eos ⁊ veſtimentū ipſorū: ⁊ nō ſentiūt. Nigre[n] fiūt facies eorum a fumo:q in domo fit. Supra[o] corp⁹ eoꝝ ⁊ ſupra caput eoꝝ volāt noctue ⁊ hirūdines: et aues etiā ſilr ⁊ catte. Unde ſciatiſ q: nō ſūt dij. Ne ergo timueritis eos aurū[q] etiā qd̄ habēt ad ſpeciē niſi[r] aliqs exterſerit eruginem nō[s] fulgebūt. Neq̄[t] eñ dū ꝯflarent ſentiebāt[u]. Ex[x] oī p̄cio ēpta ſunt:in qbus ſpūs nō eſt in ipſis. Sine pedib⁹ in hūeris portant: oſtentātes ignobilitatez[y] ſuā hoībus. Cōfundant[z] etiā q colūt ea Propterea[a] ſi ceciderint in terrā a[b] ſemetipſis nō cōſurgunt:neq̄[c] ſi q̄s eū ſtatuerit[d] rectū p ſemetipſuz ſtabit ſꝫ[e] ſicut mortuis hūera[f] eorū illis apponent. Hoſtias[g] illoꝝ vēdūt ſacerdotes ipoꝝ ⁊[h] abutunt ſimiliter[i] ⁊ mulieres eoꝝ decerpētes neq̄[k] infirmo neq̄ mēdicanti aliqd impartiunt: de[l] ſacrificijs eorum fete ⁊ mēſtruate cōtingūt[m]. Sciētes itaq̄ ex his q: nō ſunt dij:ne timeatis eos. Un[n] eñi vocantur dij: q:[o] mulieres apponunt[p] dijs argenteis, ⁊ aureis ⁊ ligneis ⁊[q] in domibus eoꝝ ſacerdotes[r] ſedēt habētes[s] tunicas ſciſſas ⁊ capita ⁊ barbaz raſam: quoꝝ capita nuda ſūt. Rugiūt[t] aūt clamātes cōtra deos ſuos ſicut[u] in cena mortui. Veſtimēta[x] eoꝝ auferūt ſacerdotes: ⁊[y] veſtiūt vxores ſuaſ ⁊ filios ſuos. Neq̄[a] ſi quid mali patiunt ab aliquo neq̄ ſi qd boni poterūt retribuere:neq̄ regē ꝯſtituere pñt neq̄ auferre Similr neq̄ dare diuitias pñt neq̄ malū retribuere. Si qs illis votū vouerit ⁊ nō reddiderit neq̄ hoc requirūt.

l Lucernas accēdūt ⁊c.q.d.hoc fit inutiliter ⁊ fruſtra.
m Corda eoꝝ ⁊c.aliq̄ eñ idola erāt interius terrea ⁊ exterius erea vel huiōi.⁊ ſic ſerpētes q̄ terrā comedūt Geñ.iij.Terrā comedes cūctis dieb⁹ vite tue.interiora idolorū que erant q̄ſi corda ipſorū cōſumebāt. n Nigre fiūt facies ⁊c.cōburebant eñ ibi thura in venerationē idolorū.⁊ ex fumo aſcēdente denigrabātur facies eorū. o Supra ⁊c.noctue ⁊ hirūdines ⁊c ſuas imūdicias ibi faciētes. Ex q̄bus cōcludit ſicut p̄us. Unde ſciatis q: nō ſunt dij ⁊c. q Aurū etiā. Hic pñt ponitur tertia deductio ad idē ⁊ incipit a deturpatiōe ſue ſpecioſitatis cū dī. q Aurū etiā qd̄ habēt ad ſpeciē eſt.i.ad decorē.
r Niſi aliqs exterſerit eruginē.ſuperexcreſcētē s Nō fulgebunt.ſed magis obſcura erūt.
t Neq̄ eñ dū cōflarent.in fornace.
v Sentiebāt.q: nihil habēt vite: ⁊ ideo ſubdit.

q Et in domibus eoꝝ.i.in delubris idolorum.
r Sacerdotes ſedent.i.manent:ſicut Deut.i.Sediſtis in cades multo tēpore.i.manſiſtis.ſic ſacerdotes in templis idolorū manebāt ad colligendū pecuniam ⁊ oblationes. s Habētes tunicas ſciſſas ⁊ capita ⁊ barbam raſaz.in ſignū meroris ⁊ triſticie, vt quaſi lugerēt pro expiatione peccatorū offerentium idolis: ⁊ ideo ſubditur.
t Rugiūt autē clamantes cōtra deos ſuos.ideſt coram idolis.
v Sicut in cena mortui.i.facta pro mortuo.antiquit⁹ eñ ſup ſepulcra de nouo mortuorum comedebāt laute: ⁊ bibebāt.⁊ poſtea exclamabant quaſi lugentes mortuos.ſic ſacerdotes idolorum de ſacrificijs ⁊ oblationibus laute viuebant.⁊ eiulantes exclamabant coraz idolis.quaſi ſatiſfacientes pro offerentium peccatis.
x Veſtimenta eorum auferunt ſacerdotes.vt mulieres decepte de nouo offerant nouas veſtes.⁊ hoc ad ſacerdotum lucrum: ideo ſubditur.
y Et veſtiunt vxores ſuas.de veſtibus amotis ab idolis. Conſequenter oſtenditur idolorum impotentia in multis exemplis:cum dicitur.
a Neq̄ ſi quid mali patiuntur et cetera.⁊ patet littera vſq̄ ibi,

Hominē a morte nō liberāt: neqȝ infirmū a potētiore eripiunt. Ho minē cecū ad viſum nō reſtituūt: de neceſſitate hoiem nō libabunt Vidue non miſerebunt: neqȝ or phāis bñfaciēt. Lapidib[b] d' mō tē ſilēs ſunt dij illorū lignei ⁊ lapi dei ⁊ aurei ⁊ argētei. Qui aūt co lūt ea cōfundent. Quō ergo eſti mandū eſt aut dicendū illos eſſe deos. Adhuc[c] em̄ ipſis chaldeis nō honorātib' ea q[d] cū audierit[e] mutū nō poſſe loq offerunt[f] illud ad bel: poſtulantes[g] ab eo loq[h]: q[i] ſi poſſint ſentire: q[k] nō habēt mo tum: ⁊[l] ipſi cū[m] intellexerint: relin quēt[n] ea. Senſum em̄ nō habēt ipſi dij illorū. Mulieres[a] aūt circū date funib' in vijs ſedēt ſuccēdē tes[b] oſſa oliuarū. Cū aūt aliqua ex ipſis abſtracta ab aliquo trāſeū te dormierit cū eo: p̄rime ſue ex probrat q ea nō ſit digna habita ſicut ipſa neqȝ funis ei' diruptus ſit. Omia aūt q̄ illis fiūt falſa ſūt Quō eſtimandū aut dicendū eſt illos eſſe deos? A[c] fabris aūt ⁊ ab aurificib' facta ſūt. Nihil[d] aliud erūt niſi id qd volūt eſſe ſacerdo tes. Aurifices[e] etiā ipſi q ea faciūt nō ſunt multi tpis. Nunqd ergo pñt ea q̄ fabricata ſūt ab ipſis eſſe dij. Reliquerunt[f] aūt falſa: ⁊[g] ob probriū poſtea futuris. Nā[h] cū ſupuenerit illis p̄liū ⁊ mala: cogi tant ſacerdotes vbi ſe abſcōdant cum illis. Quō ergo ſentiri debe ant qm̄ dij ſunt q nec de bello ſe li berant: neqȝ de malis ſe eripiunt. Nā cū ſint lignea ⁊ lapidea ⁊ in aurata ⁊ inargētata ſciet[k] poſtea q: falſa ſunt ab vniuerſis gētibus ⁊ regib' que manifeſta ſunt: q nō ſunt dij ſed opa manuū hoim et nullū opus dei cū illis. Vñ ergo notū eſt q: nō ſūt dij: ſed opa ma nuū hoim: ⁊ nullū dei op' in ipſis eſt. Regē[l] regioni nō ſuſcitāt ne qȝ[m] pluuiā hoibus dabūt. Iudi ciū[n] quoqȝ nō diſcernēt: neqȝ re giones liberabūt ab iniuria q:[o] ni hil pñt ſicut cornicule inter medi um celi ⁊ terre. Etem̄[p] cū incide rit ignis in domū deorū ligneorū ⁊ argēteorū ⁊ aureorū: ſacerdotes qdem ipſorū fugiēt ⁊ liberabunt: ipſi vero ſicut trabes in medio cbu rent. Regi aūt ⁊ bello nō reſiſtēt Quō[q] ergo eſtimandū eſt aut re cipiendum q: dij ſunt. Nō[r] a furi bus neqȝ[s] a latronibus ſe[t] libera būt dij lignei ⁊ lapidei ⁊ inaurati ⁊ iargētati: qbus[u] iniq fortiores[x] ſunt. Aurū ⁊ argētū ⁊ veſtimētū q̄ opti ſunt auferēt illis ⁊ abibūt nec ſibi auxiliū ferēt. Itaqȝ[y] meli us ē eſſe regē oſtētantē virtutē ſu am: aut[z] vas i domo vtile in[a] quo gliaſ q poſſidet illud vel[b] hoſtiū in domo qd cuſtodit q̄ in pace ſūt q̄ȝ falſi dij. Sol qdē ⁊ luna[c] ac ſi dera cū ſint ſplēdida ⁊[d] emiſſa ad[e]

[b] Lapidib' d' mōte ſimiles ſunt. qui inde mouere ſe non pñt. neqȝ aliqd agere: ideo ɔcludiſ in fine. Quō ergo eſtimā ⁊c. [c] Adhuc em̄. hic ponit deductio q̄nta ad idem ⁊ incipit a chaldeorū vilipēſiōe ne: qui cū eſſent cultores illorū idolorū: tñ qñ nō habebāt iurentum vilipendebāt ea: et hoc eſt qd dicit. [c] Adhuc em̄ ipſis chal. non hono. ea. i. vilipēdentibus. minus em̄ dicēdo plus ſignificat.

[d] Qui. ſcȝ chaldei.

[e] Cū audie. mu. nō poſ ſe loq. i. pcipiūt ſic Exo di. xx. Pplus videbat voces. ibi em̄ accipiſ vi dere p audire. hic eōuerſo audire p videre. cognoſcit em̄ homo eē mut' p ſigna que facit pōt etiā hic accipi audi re p̄prie. q: muti aliqñ pferūt voces inarticu latas tñ. ⁊ ſic p audiri pcipiſ q ſint muti.

[f] Offerūt illū ad bel. qd eſt idolum babylo niorū Dañ. xiiij.

[g] Poſtulātes ab eo. i. ab idolo. [h] Loq. i. q mut' poſſet loqui.

[i] Quaſi poſſint ſenti re. i. poſtulationes eorū pcipere [k] Qui nō habēt motū. ſ. dij illorū vel idola.

[l] Et ipſi. ſ. caldei.

[m] Cum intellexerint. idola nihil poſſe.

[n] Relinquēt ea ipſa vi lipendendo. q. d. multo fortius filij iſrl' quibus ſpāliter p̄hibita ē ido latria debēt ea cōtēne re [a] Mulieres au tem. Hic ponit modus luxurie ex quo ɔtēnen da ſunt idola. mulieres em̄ fune cingebāt ſe ſu per' q̄ſi ligare aliquo magno crimie: ſedētes in via p quā tranſibāt homies p̄cedentes ad idola. ⁊ qñ aliquis eorū trāſiens trahebat vnā illarū extra viā ⁊ p̄ſcin dens eius funē carnali ter cognoſcebat eā: illa reputabat ſe liberam a crimine cōmiſſo credēs q idolū miſiſſet illū virū in ſignū liberationis ſue. ⁊ rediens ad ſociā exprobrat ei q nō fuerat digna ſic ab idolo viſitari. ⁊ hoc eſt qd dicit.

[i] Cogitant ⁊c. abſcōdant cū illis: ⁊ ſic cōfitenſ facto q dij eorum impotētes ſūt ad ſaluā dum. Nā cū ſint lignea ⁊c. ſequit.

[k] Sciet poſtea q: falſa ſunt a gentib' vniuerſis. hoc videt eē p̄phetia de tpe xpi in q̄ p orbe deiecta ſūt idola p p̄dicationē apl'orū: ⁊ aliorū xpi diſcipulorū: ideo cōcludit. Vñ ergo notū ⁊c. [l] Regem regioni. Hic poniſ deductio ſe ptima ad idē: ⁊ accipiſ ex opib' diuinis q̄ nō ap parēt in idolis ſȝ magis cōtrariū: ideo dicit.

[l] Regē regioni nō ſuſcitant. qd eſt p̄priū dei. a q̄ ē omis ptās ter rena. [m] Ne qȝ pluuiā homi bus dabūt: ſicut facit deus.

[n] Iudiciū quo qȝ nō diſcernēt. q: diſcretionem nō habēt: ⁊ tñ h eſt dei p̄priū: cū ſit ver' iudex oim

[o] Nihil pñt ſicut cornicule: immo min' q: cornicu le pñt fugere pe riculū imminens, nō aūt ſic idola: ideo ſubdit.

[p] Etem̄ cum in ciderit ignis ⁊c. ⁊ patet littera: p pter qd cōcludit

[q] Quomodo q̄ eſtimandū ⁊c. q. d. nullo modo.

[r] Non a furib'. Hic poniſ dedu ctio octaua que accipitur ex impo tentia reſiſtendi iniurijs: cum di citur. Non a furi bus: qui aliena rapiunt in occul to. [s] Neqȝ a latronib', qui hoc faciūt in ma nifeſto.

[t] Se liberabūt dij ⁊c. et quo pa tet eorum impotentia: ideo ſubditur. [v] Quibus iniquū eſt fures ⁊ latrones. [x] Fortiores ſunt expoliando idola: ideo ſubditur aurū ⁊ argentum ⁊c. ⁊ patet. Conſequēter oſten dit q creature que nō reputantur dij ſunt melioris cōditionis cum dicit [y] Itaqȝ ⁊c. oſtentātem virtutem ſuā: per effectum in ſubditis ſuis. [z] Aut vas in domo vtile. ad aliquod opus vt patella cyphus ⁊ huiuſmodi.

[a] In quo gloriatur qui poſſidet illud. habens inde aliquā vtilitatem. [b] Vel oſtium ⁊c. in pace ſunt. id eſt inquie te vel ſomno: quia tunc clauſum eſt ad tutandum quieſcentes

[c] Sol quidem ⁊ luna ⁊c. ſuo ſplendore ſunt hominibus vti lia. [d] Et emiſſa. a deo. [e] Ad vtilitates ob audiunt. quia ſuos curſus ſm ordinationem dei pficiunt: ⁊ vti litates hominibus inde p̄ueniūt. [f] Idipſum autē et ſpiritus. i. ventus. [g] In omni regione ſpirat. i. pſlat

[a] Mulieres aūt. ⁊ pȝ ex dictis lr̄a hoc excepto. [b] Succēdētes oſſa oliuarū: ſm illius idoli ritū: p̄pter qd in fine cōcludit. Quō eſti mandū ⁊c. [c] A fabris aūt. Hic poniſ deductio ſexta: q̄ accipitur ab idolorū impotētia. nā eſſe eorū ab hoibus depēdet: ideo dī. A fa bris aūt ⁊ ab aurificib' facta ſunt tanq̄ aliqd min' ipſis: q: cā effecti ua potior eſt ſuo effectu. [d] Nihil aliud erūt niſi id qd volūt eſſe ſacerdotes q̄ formā ⁊ figurā idoli fiendi tradūt artifici. [e] Aurifi ces ⁊c. nō ſunt multi tpis. i. expti in ſapiētia. iuuenes em̄ acutius vi dētes ⁊ agilius opantes talia pñt melius fabricare q̄ȝ ſenes.

[f] Reliquerūt aūt falſa. i. artifices idolorū reliquerūt poſteris idola q̄ ſunt falſa: q: nihil ſunt q̄tum ad id qd repñtant: vt dictū eſt ſupra.

[g] Et obprobriū. q: cū papitur falſitas idolorū impropераſ colenti bus cult' eorū. [h] Nā cū ſupuenerit illis p̄lium ab aduerſarijs

vtilitates obaudiūt simil' ⁊ fulgur cū appuerit pspicuū ē. Idipsuz[l] autez ⁊ spiritus in[g] omni regione spirat: et nubes[h] qbus cum imperatum fuerit a deo perambulare in vniuersum orbem: pficiunt quod imperatum est eis. Ignis[i] etiam missus desup vt consumat montes ⁊ siluas facit[k] quod preceptum est ei. Hec[l] autem neqꝫ[m] speciebus neqꝫ[n] virtutibus vni eoruz similia sunt. Unde neqꝫ estimandum est neqꝫ dicendum illos esse deos: quādo[o] nō possint neqꝫ iudiciuz iudicare neqꝫ[p] quicqꝫ facere hominib[9]. Sciētes[q] itaqꝫ quia nō sunt dij: ne ergo timueritis eos. Neqꝫ[a] enim regib[9] maledicēt: neqꝫ[b] bñdicent. Signa[c] enim in celo gentibus[d] non ostendunt: neqꝫ[e] vt sol lucebunt: neqꝫ[f] illuminabūt vt luna. Bestie[g] meliores sunt illis: que possunt fugere sub tectū ac prodesse sibi. Nullo itaqꝫ modo nobis ē manifestū quia sunt dij: propter quod ne timeatis eos. Nam[b] sicut in cucumerario: formido nihil[i] custodit: ita sunt dij illorum lignei ⁊ argentei ⁊ inaurati. Eodez[k] modo ⁊ in horto spina alba: supra quā omnis auis sedet. Similiter[l] ⁊ mortuo proiecto in tenebris: similes[m] sunt dij illorum lignei ⁊ inaurati ⁊ inargentati. A[n] purpura quoqꝫ ⁊[o] marmore que[p] supra illos tenent scietis itaqꝫ quia sunt dij. Ipsi[q] etiam postremo[r] comedūtur: et[s] erunt obprobrium in regione. Melior[t] est igitur homo iustus q non habet simulacra: nam[v] erit lōge ab obprobrijs.

Explicit liber Baruch.

b Et nubes. similiter pficiunt cursuz suū per aerem: sm dei ordinationem. i Ignis etiam mis. desup. in impressionibus igneis. scꝫ in idolis subdescendit ⁊ in fulgure. k Facit qd preceptum est ei. qr totum pcedit ex ordinatione dei. l Hec aūt scꝫ idola. m Neqꝫ speciebus. i. formis visibilibus.

n Neqꝫ virtutibus. ad aliquid agendum vni eorum similia sunt ideo cōcluditur. Unde neqꝫ estimandum est ⁊c.

o Quando nō possunt neqꝫ iudicium iudicare. discernendo.

p Neqꝫ quicqꝫ fa. inferendo vel sentiendo.

q Scientes itaqꝫ nō sunt dij. qr nō apper in eis virt[9] aliqua. nec per pseqūens in aliquo sunt timēdi. a Neqꝫ enim regib[9]. hic ponit deductio nona: que accipitur ex defectu diuine pprietatis cum dicit. Neqꝫ enī regibus maledicēt. scꝫ malis

b Neqꝫ benedicent. bonis qd ē pprium dei.

c Signa enī in celo. vt stationem solis sub iosue: ⁊ retrocessionez eius ī ezechie tempore d Gentibus nō ostendūt. sicut deus legitur fecisse: nō solū deficiūt ab operibus dei: sꝫ etiā a creature: ideo subditur. e Neqꝫ vt sol lucebūt. per diem. f Neqꝫ illuminabunt vt luna p noctem. ⁊ nō solum deficiūt ab opibus creature supioris: sed etiā inferioris: ideo subdit. g Bestie ⁊c. fugere sub tectum. ppter iminens tempestatis periculum: qd nō possunt facere dij gentium: ideo cōcluditur. Nullo itaqꝫ modo ⁊c. h Nam sicut. Hic ponitur deductio decima ⁊ accipitur ex cōparatione idolorū rebus nullū habentibus effectuz cū dicit. Nā sicut in cucumerario formido: gallice respouental. i Nihil custodit. nam aues videntes qꝫ nullū habeant motū sedent super caput eius absqꝫ timore: ita sunt dij illorum nullā penitus habentes virtutem. k Eodem modo ⁊ in horto alba spina. nihil facit ad custodiam horti.

l Similiter ⁊ mortuo proiecto in tenebris. i. inhumato. m Similes sunt dij illorum. quia nihil plus possunt qꝫ corpus mortuū in terra sepultum.

n A purpura quoqꝫ qua induūtur idola.

o Et marmore. scꝫ similiter: vnde fiunt idola: ex eodem enim marmore aliquādo de vna parte fit idolum: ⁊ de alia sternitur platea propter lutum euitandum.

p Que supra illos teneant supple nō apparet aliqua. i. non apparet ratio quare ydola sint superiora vel melioris conditionis qꝫ purpura q vestiūtur: vel marmor vnde formātur: ex quo concluditur. Scietis vtiqꝫ quia non sunt dij.

q Ipsi etiam. scꝫ dij idolatrarum.

r Postremo comeduntur. quod dupliciter intelligitur. Uno modo quia a latronibus seu raptoribus vendūtur: ⁊ sic precium eorum comeditur: alio modo quia post longam durationez a vermibus corroduntur: si sint lignea ⁊ a rubigine consumūtur: si sint metallica ⁊ ab hostibus confringūtur si lapidea.

s Et erunt in obprobrium. colentibus ipsa. Concludit ergo.

t Melior est igitur homo iustus. qꝫ colentes idola: ⁊ subditur ratio

v Nam longe erit ab obprobrijs. que sunt inferēda ydolatris: ⁊ minus dicendo signat maius: nam homo iustus non solum debet esse longe ab obprobrijs: sed etiam honorabilis coram deo ⁊ angelis: qꝫ in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat in secula seculorum Amen.

Explicit postilla super Baruch.